

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

7. leto / številka 23

V Celovcu, dne 9. junija 1955

Cena 1 šiling

Veliki dogodki

Poletni meseci so navadno politično nerazgibani. Letos pa se bodo ravno v prvih poletnih tednih odigravali važni dogodki, ki dajo slutiti, da se pripravljajo velike stvari. Dne 26. maja so volilci Velike Britanije dali zaupnico dosedanji vladi s tako veliko večino, ki je prekosila vsa pričakovanja političnih opazovalcev. Komentarji so seveda različni.

Nekateri trdijo, da je nesoglasje v Delavski stranki sami navdalo z malodušjem mnogo volilcev, ki so ostali doma ali pa so celo dali svoj glas vladni stranki konservativcev. Odlični poznavalci angleške politike pa trdijo, da je odpovedalo celotno vodstvo Delavske stranke, ki je deloma zastarelo ali vsaj ni znalo več dati volilnemu boju čistega poleta, ki mu ga je socialna demokracija po vseh državah dejansko dajala v času svojega porasta.

Socialna demokracija je prav gotovo v tem zadnjih sedemdesetih letih vtisnila globoke poteze v družbeni obraz Evrope. Če že ne toliko socialni demokraciji kot politični stranki, se je v prvi vrsti delavskim organizacijam posrečilo organizirati industrijsko delavstvo v močno, borbeno skupnost, ki je proletariatu priborila vse politične pravice in tak materialni položaj, da dandanes proletariata v starem pomenu besede ni več. Po doseženih uspehih pa nobena organizacija ali politična stranka ne sme počivati, ampak si postaviti nove cilje in vlti svojim pristašem novega borbenega elana.

Tam, kjer so socialistične stranke na vladi, so pogosto same prisiljene hoditi poti, katere so kot opozicija odklanjale; kajti kadar je stranka na vladi, odgovornost napram državi prevlada nad volilno demagogijo in zato padejo v pozabo mnoge točke, ki so privlačne le za uho volilca, a škodljive za državno skupnost.

Na drugi strani pa ne smemo prezreti, da je za dobro in zdravo demokracijo potrebna zdrava in pravilno usmerjena opozicija. Ne bi si mogli angleške demokracije predstavljati brez močne opozicije in je ravno tu neka posebnost, da je vodja opozicije sam visok državni uradnik, neke vrste nadzornik vlade. Pač pa je britanska politika tako zrela, da kadar bodo to zahtevali važni državni interesi, bosta tako vlada kakor tudi opozicija hodili isto pot. Prav zaradi tega je tudi britanska zunanja politika v bistvu ena sama, pa najsi bodo konservativci ali pa Delavska stranka na vladi.

Za neposredni razvoj dogodkov ni važno bodi li voditelji Delavske stranke v Veliki Britaniji pustili mesta mlajšim kolegom, marveč važno je dejstvo, da ostane povezanost ameriške in angleške politike trdna.

Drugi veliki politični dogodek je brez dvoma obisk predstavnikov Sovjetske zveze v Jugoslaviji. Zaenkrat še ni videti neposrednih posledic tega presenetljivega političnega obiska. Zaenkrat ni mogoče predvideti posledic tega sovjetskega koraka in tudi ne razvoja jugoslovanske politike. Ne bo pa ta korak ostal brez posledic tako na Vzhodu kot na Zapadu.

Prav gotovo je sovjetska pot v Beograd le ena izmed političnih potez, ki se bodo v teku tega poletja ali vsaj v jeseni naprej razpletale.

Po vsaj verjetnosti bi Sovjetska zveza tega političnega obiska ne napravila, če ne bi pri tem zasledovala še večje cilje in to bi predvsem v Nemčiji in deloma tudi v Italiji.

Astrijska državna pogodba in popušcanje Sovjetske zveze ter pot v Jugoslavijo in naprej v Bolgarijo in Romunijo so le priprave na konferenco velikih štirih, ki naj bi se sestali tekom meseca julija. Na tej konferenci pa bodo Eisenhower, Bulganin, Eden in Faure kuhali mir ali pa pripravljali vojno. Upajmo, da bodo skuhalj — mir.

Po sovjetskem obisku v Beogradu

Kot predvideno, je obisk sovjetskih državnih trajal teden dni in so si gostje ogledali poleg Beograda tudi Slovenijo in Hrvatsko. Ob zaključku razgovorov, o katerih poteku sta obe strani vzdržali najstrožjo tajnost, je bil izdan zaključni komunique, ki pa tudi ne da odgovora na vsa vprašanja. Izjava napoveduje, da bosta „obe vladi podvzeli nadaljnje ukrepe za nadaljnjo normalizacijo svojih medsebojnih odnosov, za napredek in sodelovanje med obema državama“.

Načela, na katerih bi naj slonelo to sodelovanje, pa so: spoštovanje suverenosti, neodvisnosti in enakopravnosti in odnosih med državami; nadalje priznanje koeksistence, to je možnosti, da živijo v miru ena ob drugi države z različnimi socialnimi ureditvami; priznanje načela nevmešavanja v notranje zadeve poedinih držav kajti „vprašanje notranje ureditve, različnih družbenih sistemov in različnih oblik razvoja socializma je stvar izključno narodov posameznih držav“.

S temi besedami je priznana lastna razvojna pot jugoslovanskega „socializma“. Videti je treba, ali bodo ta princip priznali tudi za druge narode, ki so sedaj še sovjetski sateliti.

Navzlic mnogim besedam o sodelovanju pa izjava ne navaja nobenega konkretnega primera tega sodelovanja, ne na področju meddržavnih odnosov kakor tudi ne glede „nadaljnje izgradnje socializma“. To so prepustili nadaljnjim pogajanjem.

Edina točka, v kateri sta obe vladi podudarili svoje skupno stališče, zadeva nekatere zunanje politične probleme in sicer smatrata obe vladi za potrebno: sprejem komunistične Kitajske v Združene narode in da je treba nemško vprašanje rešiti sporazumno v skladu z interesi nemškega ljudstva in splošnimi interesi miru. Nadalje je treba z miroljubnimi sredstvi rešiti spor glede Formoze.

Značilno je, da se je Jugoslavija v vseh teh točkah postavila na stališče, ki prej odgovarja sovjetskim interesom kot interesom Zapada. Kajti rešitev nemškega vprašanja in splošnih interesih miru pomeni vse drugo kot oborožitev Nemčije, kar hoče Zapad.

Tuji opazovalci beograjskih razgovorov so opazili neko hladnost v odnosih med gosti in gostitelji, le vprašanje je, če to ni bil videz, kajti Jugoslavija nima nobenega interesa zapraviti si ameriško pomoč, ki stalno priteka v Jugoslavijo.

Sovjetski mogotci v Sofiji

Po zaključku v Beogradu so sovjetski mogotci nenadoma spremenili svoj potni načrt in namesto naravnost nazaj v Moskvo, so odleteli v Sofijo in potem v Bukarešto, kamor so poklicali tudi vodilne madžarske in češkoslovaške komuniste, da jih poučijo o beograjskih razgovorih. To nepričakovano spremembo potnega programa pripisujejo dejstvu, da je beograjski obisk zbudil veliko nevoljo v satelitih, ki so ostali zvesti Moskvi.

Vsekakor je bilo ozračje v Sofiji popolnoma drugačno kot v Beogradu in o tem pričajo tudi uradni govori.

V Sofiji je predsednik vlade Červenkov tako pozdravil sovjetske goste: „Veliko zadovoljstvo napolnjuje naša srca. Na naši zemlji, v naši sredi bivaajo naši najbolj dragi gostje... Obisk tovarišev Hruščeva, Bulganina in Mikojana naši državi, je velika čast. Brezmejna je naša hvaležnost Sovjetski zvezi. Z velikim vžičenjem in zadovoljstvom vam sedaj naše ljudstvo izraža svojo hvaležnost za prijateljski obisk.“ (Po moskovski „Pravdi“).

Hruščev je na ta pozdrav odgovoril, da je prišel v Bolgarijo zato, ker ga je pot zanesla v bližino. „Červenkov in drugi voditelji bolgarskega komunizma so nas večkrat, da večkrat povabili, da obiščemo vašo državo. Obljubili smo, da bomo prišli ob prvi priliki. In ko smo bili blizu Bolgarije, pa

Ameriški letalci so morali priznati

Štirje ameriški letalci, ki jih je kitajska komunistična vlada pred kratkim izpustila, so v Honolulu na Havajskih otokih pripovedovali častnikarjem, kako se jim je godilo v komunističnih zaporih. Njihovi ječarji so jim hoteli pamet soliti s tem, da so jim prirejali cele serije predavanj o ameriskem imperializmu ter o miroljubnosti Sovjetske zveze, vendar so bili ti govori zastonj, ker zaprtih letalcev niso mogli prepričati.

Eden izmed njih, kapetan Harold Fisher pa je dejal, da je pod pritiskom moral priznati, da je „kršil suverenost kitajskega teritorija“. Podpolkovnik Heller, po činu najvišji med njimi, pa ni hotel podati nobenih izjav o tem.

KRATKE VESTI

Nemški kancler Adenauer potuje prihodnjo nedeljo v Ameriko na uradni obisk. Letel bo s posebnim letalom, ki mu ga stavi na razpolago „Lufthansa“, nemška letalska družba, ki je bila pred kratkim z ameriško pomočjo obnovljena.

Skupina angleških turistov bo v avgustu šla na dopust v Rusijo. Je to prva takšna skupina po letu 1938.

Grška vlada je odklonila vizum za šest novih sovjetskih uradnikov, ki bi naj povečali že obstoječe osebje sovjetskega poslanstva v Atenah.

Kralj Hussein iz Transjordanije je s svojo ženo odpotoval na obisk v Španijo, kjer se bo sestal z generalom Francom, španskim državnim poglavarjem. Nato bo nadaljeval pot v Anglijo.

Na Daljnem vzhodu še vedno ni varno letati po zraku. Radio Peking je poročal, da so v preteklem mesecu sestrelili ali poškodovali dve ameriški letali.

Indijski ministrski predsednik Nehru je odpotoval iz prestolnice New Delhi v Bombay; od tam je nadaljeval pot v Evropo; v ponedeljek se je ustavil za par dni v Pragi; od tam je potoval naprej v Moskvo.

Spremembe v avstrijski diplomatski službi. Dosedanji šef personalnega oddelka v zunanem ministrstvu, svetnik poslanstva dr. Kurt Waldheim, je bil imenovan za avstrijskega opazovalca pri Organizaciji Združenih narodov v New Yorku na mesto svetnika poslanstva dr. Henrika Haymerla, ki bo namenjen za drugo službo. Za predstojnika personalnega oddelka v zunanem ministrstvu je bil imenovan svetnik poslanstva dr. Ivan Tursky. Dosedanji odpravnik poslov v Avstraliji dr. Otto Eiselberg je bil poklican nazaj na Dunaj, a na njegovo mesto v Camberri bo šel dr. Johann Manz.

V Rim je prispela delegacija avstrijskega orožništva, ki je bila povabljena, da prisostvuje prazniku „karabinjerjev“, ki vršijo v Italiji podobno službo kot naši orožniki.

Podkancler dr. Schärf je pretekli petek prispel v Kopenhagen, prestolnico Danske, kjer bo na slovesnosti za obletnico danske ustave imel govor.

Francois de Seydoux, novi francoski poslanik v Avstriji, je že prispel s svojo soprogo na Dunaj. Pred tem imenovanjem je bil visok uradnik v francoskem zunanem ministrstvu.

Urad Združenih narodov za begunce v Ženevi je imenoval Mr. Gregoryja Esgate za svojega predstavnika v Avstriji. Novi šef begunskega urada v Avstriji je po rodu Amerikanec iz Kalifornije.

Nuri al Said, ministrski predsednik Iraka, je prispel v Istanbul na razgovore s turškimi državniki o tesnejši obrambni povezavi držav Bližnjega vzhoda.

V več argentinskih mestih je prišlo do izgrediv, ker je policija s surovo silo nastopila proti katoličanom, ki so javno izražali svojo nevoljo nad proticerkveno politiko Peronove vlade, o kateri smo v našem listu že izčrpno pisali. Ravno te dni je stopil v veljavo zakon o odpravi verouka v šolah.

Jugoslovanska šolska ladja se je potopila v viharju v senjskem zalivu. Pri tem je utonilo 26 mornarjev. Je to največja nesreča te vrste v zadnjih letih in je poveljstvo vojne mornarice odredilo splošno žalovanje.

2. junij je državni praznik v Italiji, ker je na ta dan pred devetimi leti stopila v veljavo nova ustava. Kot druga leta, so tudi letos ta dan praznovali z vojaškimi paradami in zastavami.

V Atenah in Pireju v Grčiji je policija zadnje dni zaprla 52 oseb, ki so osumljeni špijonaže v prid komunističnih držav.

Vizumi za Jugoslavijo so postali cenejši od 1. junija naprej od 39 na 27 šilingov a turistične skupine (5 do 50 oseb) pa rabijo le en vizum.

Preganjanje vere v Jugoslaviji

Radio Vatikan je posvetil obširno poročilo položaju katoliške Cerkve v Jugoslaviji. Poročilo je končalo z ugotovitvijo, da preganjanje Cerkve v vsej državi še traja. Pred kratkim je bilo obsojenih pred sodiščem na Reki deset duhovnikov, in pravkar je začel proces proti duhovniku Josipu Kapšu, ravnatelju duhovniškega semenišča na Reki. — Iz Smedereva pa poročajo, da so oblasti umaknile že izdano gradbeno dovoljenje za novo cerkev in pol dokončano zgradbo namenili za stanovanjske svrhe. (AFP)

Politični teden

Po svetu . . .

Moskva — Peking — Beograd

O rezultatih konference v Beogradu in na Brionih, vsaj v kolikor so postali vidni, poročamo na prvi strani lista. Ta obisk je po mnenju mnogih nakazal nov razvoj svetovnega komunizma. Bistvena osnova komunizma doslej je bilo enotno vodstvo vseh komunističnih partij sveta v Moskvi. Moskva je dajala navodila, Moskva je kritizirala delo posameznih komunističnih strank v raznih državah, Moskva je odločala o pravovernosti komunističnega nazora. Vsak komunist, ki ni v polni meri spoštoval te dogme o nezmotljivosti sovjetskih voditeljev, je bil brez usmiljenja odstranjen, na lep ali pa še bolj pogosto na krvav način.

Z razkolom Kominforma junija leta 1948, ko so izključili jugoslovansko komunistično stranko iz skupne zveze, je nastal razkol v svetovni organizaciji komunizma in obe središči, Moskva in Beograd sta stopili v najostrejšo medsebojno borbo.

Po zmagi komunizma na Kitajskem in po nedavni likvidaciji kitajskih zagovornikov enotnega komunističnega vodstva v Moskvi, izgleda, da je tudi sedanjí komunistični režim na Kitajskem nastopil svojo pot in se noče več slepo pokoravati navodilom Moskve, temveč je pripravljen s Sovjetsko zvezo sodelovati le kot neodvisen partner.

Z zadnjim obiskom predstavnikov ruske komunistične stranke in sovjetske vlade v Beogradu pa je bila lastna pot raznih komunističnih partij uradno priznana. Zaključno uradno poročilo je preveč skopo, da bi mogli iz njega napraviti kake gotove zaključke. Šele bodočnost bo pokazala, ali je spor res bil poravnán, ali so sklenili zgolj premirje.

Sovjetski obisk v Jugoslaviji, ki je trajal nad teden dni; po ruskem načrtu je bil predviden kot partijski obisk, končal se je kot vladni obisk, ker sta zaključni komunikacije podpisala Bulganin in Tito in ne Hruščev in Tito.

Odmev v Trstu

V zvezi z obiskom v Beogradu je vodja komunistov v Trstu Vidali ostro napadel Hruščeva, češ da se je izneveril pravoverni komunistični liniji, ko se je napolil v Beograd. Takoj drugi dan pa je moral Vidali svojo zmoto popraviti, ker je pač dobil „nova“ navodila od svojih tovarišev iz Rima.

Pot v Sofijo in Bukarešto

Sovjetska delegacija je iz Beograda odpotovala v Sofijo in odtod v Bukarešto, kamor so bili pozvani tudi voditelji madžarske komunistične stranke. Ta obisk je po vsej verjetnosti bil bolj informativnega značaja, ker je pač bilo potrebno, da dobijo sovjetski sateliti Bolgarija, Romunija in Madžarska pojasnila o beograjskih razgovorih iz prve roke.

Okoli Balkanskega pakta

Po zadnjem obisku turških predstavnikov v Beogradu je izgledalo, da Balkanski pakt izgublja na svoji prvotni vojaški vrednosti, ker je Jugoslavija poudarjala največjo važnost kulturnih in gospodarskih stikov med članicami pakta, Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo. Sedaj pa se pojavljajo zopet glasovi, da bi Sovjetska zveza bila pripravljena dovoliti pristop k Balkanskemu paktu tudi Bolgariji in Romuniji, kar bi mu dalo seve povsem drugačen smisel.

Položaj Francije

S podpisom avstrijske državne pogodbe se je politični in strateški položaj Francije bistveno utrdil. Ameriška politika je z vsemi močmi delala na tem, da izgradi zveze med Zapadno Nemčijo in Italijo, da bi tako teža francoskega vpliva bila nekoliko zmanjšana. Sedaj pa sta Nemčija in Italija zaradi avstrijske nevtralnosti odrezani druga od druge in ves vojaški promet med obema mora iti preko Francije. V tem novem razvoju v Evropi je Španija pridobila na politični in strateški važnosti.

Med Avstrijo in Nemčijo

še vedno vlada napetost. Na eni strani so vsi opazili, da avstrijska vlada ob podpisu državne pogodbe ni dobila nobenih čestitk iz Nemčije, na drugi strani pa je staljšče avstrijskega podkanclerja Schärfa zbudilo nevoljo v Nemčiji. Schärf je namreč izjavil, da se bo Avstrija v zadevi „nemškega premoženja“ strogo držala državne pogod-

be, torej vse obdržala, ker se je morala po tej pogodbi tudi odpovedati vsemu premoženju, ki so ga imeli Avstrijci po marcu 1938 v Nemčiji.

Sovjetska zveza in Japonska

Med zastopniki Sovjetske zveze in Japonske so se pričeli v Londonu direktni razgovori. Na prvem mestu pogajanj stoji vsekakor vprašanje takojšnje vrnitve japonskih vojnih ujetnikov iz Rusije. Nadalje se bodo pogajali o medsebojnih gospodarskih stikih. Japonska je vnaprej odklonila kakršnokoli nevtralizacijo po avstrijskem vzorcu.

. . . in pri nas v Avstriji

Na Dunaj je že prispel overovljen prepis pogodbe iz Moskve. Po dogovoru bodo namreč original hranili v moskovskih državnih arhivih. Tam bodo položene tudi ratifikacijske listine držav podpisnic. Medtem pa vprašanja, ki so nastala s podpisom pogodbe, še niso rešena.

Zapadne sile

so zavrnilo noto bonnske vlade glede nemške imovine v Avstriji, češ, da se je Nemčija že vnaprej odpovedala vsemu svojemu premoženju v Avstriji s podpisom pogodbe, s katero je dobila na podlagi pariških dogovorov polno suverenost. Zapadna nota pravi tudi, da se je tudi Avstrija morala odpovedati vsaki zahtevi glede odškodnine za škodo, ki jo je utrpela zaradi „priključitve“. Tudi tu gre za težke milijone, če že samo vzamemo bogati avstrijski državni zaklad, ki ga je „Reich“ vzela.

Avstrija sama je na podlagi tega izjavila, da se želi pogajati z Nemčijo na osnovi v državni pogodbi danih možnosti.

Iz Washingtona

je prispela vest, da je predsednik Eisenhower v posebni poslanici priporočil senatu

„Afera Montesi“ v sovjetski coni Nemčije

Iz Berlina poročajo, da so visoki komunistični funkcionarji zapleteni v neko čudno zadevo, ki je precej podobna „aferi Montesi“ v Italiji, o kateri so časopisi lani toliko pisali.

V poletju 1953 so ob bregu nekega jezera v Vzhodni Nemčiji našli truplo mlade ženske, ki je po vseh zunanjih znakih bila utopljena. Policija je ugotovila, da je bila utopljenka neka pokvarjena ženska, ki se je udeleževala sestankov v neki vili ob jezeru. Družbe so se pripeljale z avtomobili čez nedeljo in stanovanjci okoliških hiš niso mogli nikoli točno zvedeti, kaj se je v vili dogajalo.

Vendar je bila preiskava naenkrat ustavljena, ker je prišlo na dan, da so bili možki, ki so obiskovali omenjeno vilo, sami visoki vladni in strankini funkcionarji. Kljub raznim poskusom, vso zadevo prikriti, se je o tem v Berlinu veliko govorilo.

V oči je padlo tudi dejstvo, da je nekaj visokih glav režima naenkrat izginilo, drugi so bili odstavljani s položajev in se pri-

Prvi milijon

En milijon je lepa številka za naklado časopisa. V Evropi je le malo listov, ki dosežejo to številko.

V začetku meseca maja je založnik Angelo Rizzoli v Milanu (Italija) priredil veliko večerjo, ker je prvič bilo prodano nad en milijon izvodov njegovega tedenskega ilustriranega lista „Oggi“ (slovensko „Danes“). Pa to ni edini uspeh tega izrednega moža, ki ne pozna svojih staršev, kajti kot dojenčka so ga našli pred cerkvenimi vrati in ga vzredili dobri ljudje. Poleg „Oggi“ je lastnik še več drugih časopisov, nadalje je gospodar velike filmske družbe ter je eden izmed najbogatejših ljudi v Italiji.

„Oggi“ je začel izhajati po koncu vojne in, ko so ob izidu prve številke sedeli pri mizi lastnik in glavni urednik Edilio Rusconi ter njegovi sodelavci, je Rizzoli vzdihnil: „Če bomo prišli do naklade 100.000 izvodov, si bom pa zelo oddahnil.“

Glavni urednik je bil večji optimist: „Dajte mi eno liro za vsak izvod ki ga bomo prodali več.“

Rizzoli se je smejal, in sta napisala pogodbo kar na servietni papir pri mizi. Na srečo si urednik ni z njim po jedi ust obrišal, temveč ga je vtaknil v žep. Danes mu poleg plače, ki je dokaj skromna, prinaša

Združenih držav Amerike, da čim hitreje ratificira avstrijsko državno pogodbo. V svoji utemeljivi pravi, da pomeni sklenitev pogodbe velik korak naprej, saj je s tem prvič v Evropi Sovjetska zveza umaknila svoje vojaške sile za nekaj korakov nazaj proti vzhodu.

Avstrijska delegacija

na čelu s ministrom ing. Figlom in dr. Kamitzom se odpelje v Pariz. Tam bo prisostvovala seji OEEC (gospodarska organizacija dežel Marshallovega načrta). Tam bodo sklepali važne gospodarske pogodbe, ki zadevajo predvsem zunanjo trgovino. Članice te organizacije so obvezane voditi enotno politiko v zunanji trgovini in posebno glede carin. Da se prilagodi smernicam te organizacije, je tudi Avstrija morala sprostiti svojo zunanjo trgovino in odpraviti številne kontrole.

Na Koroškem

je bilo zelo živahno. Minil je mednarodni kongres socialističnih žen. Bolj kot drugod si socialisti v deželi niso edini glede vojaške obveznosti. Vodstvo na Dunaju je svojo besedo že dalo, pa ima sedaj težave pri prepričevanju svojih pristašev. Razen tega vlada hud spor v stranki med predsednikom Delavske zbornice poslancem Truppejem in tajnikom SPOe poslancem Simo. Opazovalci trdijo, da bo eden izmed obeh moral odstopiti: Truppe, ima za seboj močne sindikate (delavske zveze), do čim ima pa Sima zaslambo v nacionalnem krilu stranke.

V transportu,

ki je prispel iz Sovjetske zveze, je bilo tudi 13 Korošcev, nekdanjih ujetnikov. Dežela jih je uradno nadvse slavnostno sprejela in kar obe stranki (OeVP in SPOe) sta tekmovali v ljubeznivosti. Tako se počasi celijo rane vojne, ko se vračajo zadnje žrtve zmotne politike. Slavnostni sprejem so zaključili po vojaško, na povelje „Stillgestanden“, ki ga je dal vodja trinajstih, upajmo, da v slovo neslavni dobi!

čakuje, da bodo nekateri prišli pred sodišče. V tej zvezi omenjajo Karla Schiderwana, ki je bil vodja mladinskih organizacij. Njegova pajdaša pri orgijah z mamilnimistrupi bi naj bila Johannes Becher in Berthold Brecht, uradni „ljudski pesnik“ komunističnega režima. O slednjem se tudi govori, da je svoj denar naložil v švicarskih bankah.

V MÜNCHENU JE NAJVEČ VISOKOŠOLCEV

Na univerzi in na drugih visokih šolah bavarske prestolice je vpisanih 17.000 študentov in zato München prednjači pred drugimi nemškimi vseučiliškimi mesti, in bo v tem pogledu gotovo tudi eno izmed prvih mest v Evropi sploh. Treba je pa tudi omeniti, da ima München največ visokih šol v zapadni Nemčiji in sicer 14. — Ena četrtnina celotnega števila nemških visokošolcev študira v Münchenu. Poleg obstoječih institutov pa nameravajo ustanoviti še enega novega, ki bo namenjen za študij atomske energije.

mesečno še 40.000 šilingov.

„Oggi“ je urejevan drugače kot večina avstrijskih ali nemških tedenskih ilustriranih revij. Predvsem ne prinaša romanov, nobenih novic o raznih škandalih in drugih dražil, katerih se poslužujejo listi te vrste, da privabijo bralce. Tudi glede slik je zelo strog in v njem ne najdeš pohujšljivih stvari ne v sliki ne v besedi. Je urejevan po katoliških načelih. Prinaša le resne sestavke in kvaliteta je edino odločilna za objavo. Zgodilo se je, da so celo članom vlade odbili objavo njihovih „pogruntoščin“. Zaradi svoje resnosti pa ima list velik vpliv na javnost.

Koncert v Vatikanu

Radijske in televizijske postaje Italije, Nemčije, Francije, Belgije, Švice in Nizozemske so prinašale pred kratkim iz Vatikana koncert na čast sv. očetu. Koncert se je vršil v „Blagoslovni dvorani“ in mu je prisostvoval sam papež Pij XII. Bili so navzoči tudi številni kardinali z dekanom kardinalskega kolegija kard. Tisserantom na čelu in diplomatski zbor pri Sv. stolici. Veliki orkester italijanskega radia je izvajal skladbe J. S. Bacha, Mendelsohna in Beethovna.

SLOVENC

doma in po svetu

Mariborsko operno gledališče v Celovcu

V soboto, 4. t. m., je gostovalo Slovensko narodno gledališče iz Maribora. Predvajali so italijansko opero „Cavalleria rusticana“, ki jo je zložil skladatelj Pietro Mascagni, in balet Krešimirja Baranovića „Lectovo srce“.

Po gostovanju ljubljanskega opernega gledališča v prejšnjih letih so se letos predstavi Mariborčani. Zanimanje za njihov nastop je bilo precejšnje, čeprav so mnogi pričakovali, da predstava ne bo dosegla umetniške višine prejšnjih gostovanj. A moramo reči, da so gostje ugodno presenetili. Od solistov je najbolj ugajal tenorist Jernej Plahuta; tudi ostali solisti Vanda Gerlovičeva, Dragica Sadnikova, Mija Vidičeva in Miro Gregorin so pokazali, da pevsko in igralsko dobro obvladajo svoje vloge. Poseben vtis je napravil zbor s hvalnico vstalemu Kristusu na velikonočno jutro.

Balet v treh slikah je prikazal zgodbo o dekletu in fantu in lectovem srcu. Fant je kupil dekletu lectovo srce na sejmju, a zmotila ga je lepa cirkuška plesalka. Moral je k vojakom. Dekle je trepetalo za fantovo ljubezen in čakalo, da bi se dragi vrnil. Fant je spoznal dekletovo zvestobo in se našel zopet k njej.

Scenerijo je pripravil Vlado Rijavec, glasbeni vodja predstave pa je bil dirigent Ciril Cvetko. Občinstvo je goste nagradilo z burnim ploskanjem.

Gostovanje je bilo v okviru kulturne izmenjave med Slovenijo in Koroško in ga je priredil kulturni odsek koroške deželne vlade.

Naslednji dan so gostje nastopili s „Prodano nevesto“. Ta znana opera češkega skladatelja Bedřiha Smetane stavi pevcem težke zahteve, vendar so jih nastopajoči dobro rešili. Kot prejšnji večer je tudi pri tej predstavi posebno ugajal tenorist Plahuta in nič manj ženitovanjski mešetar „Kecal“-Lado Korošec.

Verske slovesnosti Slovencev v Ameriki

Mesec majnik so ameriški Slovenci kot vsako leto posvetili Mariji in so bile tudi slovesnosti prvih sobot, ki so jih pričeli na pobudo prevz. škofa ljubljanskega dr. Rožmana, posebno dobro obiskane v Clevelandu in v drugih naselbinah Slovencev v USA.

V soboto, 8. maja, je bila v slovenski cerkvi Sv. Vida v Clevelandu pontifikalna sv. maša za molčečo Cerkev v domovini. Službo božjo je opravil prevz. g. škof, a slovesni pridigo je imel msgr. Oman.

V nedeljo, dne 19. junija, pa bo skupno romanje clevelandskih Slovencev k svetišču Lurške Gospe na Chadron Rd., kjer se bodo s posebnim obredom posvetili Mariji.

Slovesnosti pa bodo dosegle svoj višek v nedeljo, 3. julija, ko bodo Slovenci iz vse Amerike poromali v Lemont, kj ga imenujejo „Ameriške Brezje“, kjer se bodo vsi skupaj posvetili brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Ob tej priliki bodo izročili škofu dr. Rožmanu posvetilne listine vseh slovenskih naselbin po svetu, g. škof jih bo potem v posebni knjigi položil na Marijin oltar.

Nove slovenske redovnice. — V Newcastlu v Angliji je bila v zavodu zdravniških misijonskih sester (Medical Missionary Sisters) preoblečena za sestro zdravnica dr. Gabrijele Ehrlichova, nečakinja pokojnega prof. dr. Lamberta Ehrlicha, koroška rojakinja iz Žabnic v Kanalski dolini. Zdravilstvo je študirala v Ljubljani in v Padovi. Službovala je kot zdravnica več let v Indiji, nakar je vstopila v red misijonskih zdravnic. V istem redu delata noviciat še dve slovenski zdravnici in sicer sestri Žužkovi, ki bosta po končani pripravi tudi preoblečeni.

Ameriška pevka gostuje v Zagrebu. — Pod pokroviteljstvom Ameriškega nacionalnega gledališča je gostovala v zagrebški operi znana pevka Eleanor Steber, članica metropolitanske opere v New Yorku. Pela je naslovni vlogi v Puccinijevi operi „Tosca“ in v Gounodovem „Faustu“.

Jurčičeva povest „Sosedov sin“ je na novo izdala „Primorska založba“ v Kopru v Istri. Izšel je v okviru zbirke „Naši pesniki in pisatelji“. — Kot znano, je Koper upravni sedež cone B Tržaškega ozemlja, ki je na podlagi londonskih dogovorov oktobra lanskega leta iz jugoslovanske vojaške uprave prešlo pod civilno upravo republike Slovenije.

Spomenica avstrijskih škofov

V sredo, dne 1. junija, je prevz. g. škof dr. Köstner sprejel v Celovcu zastopnike koroških listov in jim izročil spomenico avstrijskega episkopata, ki vsebuje stališče naših duhovnih nadpastirjev o glavnih vprašanih razmerja med katoliško Cerkvijo in novo avstrijsko državo. V kratkem nagovoru je naš nadpastir naznačil zbranim novinarjem glavne točke spomenice, ki jih tukaj na kratko podajamo:

Ob desetletnici obnove avstrijske države in ob pridobitvi suverenosti smatrajo najvišji predstavniki katoliške Cerkve za svojo dolžnost, da predstavijo vsej javnosti najvažnejša vprašanja med Cerkvijo in državo, ki so ob vsestranski obnovi naše ljudske skupnosti, tako na kulturnem, gospodarskem in političnem polju, še ostala odprta in je sedaj dolžnost države, ko je pridobila znova polno svobodo v odločanju o vseh zadevah, ki spadajo v njeno področje, da jih uredi in da popravi krivice, ki so ostale nepopravljive iz dobe 1938-1945. Prezvišeni se je dotaknil naslednjih vprašanj: **postave o sklepanju zakonske zveze** (ženitno pravo), **priznanja konkordata** (sporazuma) med avstrijsko vlado in Sv. stolico iz leta 1934, **šolskega vprašanja** in **ureditve premoženjskih zadev**, ki so v marsičem ostale v stanju, kot jih je zapustil nacistični režim.

Sklepanje zakonske zveze

Nacistični režim je v Avstriji uvedel nemški zakon za sklepanje zakonske zveze, ki pa je v popolnem nasprotju z avstrijsko pravno in družbeno tradicijo, katere vogelni kamen je krščanstvo. Ne le da je bil uveden kot obvezen samo civilni zakon, ampak še danes ima veljavo tudi člen 67 zakona o osebnem stanju (Personenstandgesetz), ki določa kazni za duhovnika, ki sodeluje pri sklenitvi poroke v cerkvi pred izvršitvijo ceremonij pri civilnem uradu. Cerkvena poroka je sveti zakrament, to je popolnoma versko dejanje, zato ta civilni zakon, ki prepoveduje duhovniku to popolnoma versko dejanje, nasprotuje državni ustavi in sedanji državni pogodbi, ki obe priznavata svobodo vere in pravico, da vsak v svoji veri vrši svoje obrede in torej tudi prejema vse svete zakramente.

V spomenici postavljajo avstrijski škofje zahtevo, da za tiste ženinice in neveste, ki se hočejo cerkveno poročiti, oprostijo dolžnosti opraviiti še civilno ceremonijo pri državnem uradu. Za krščanske zakonce je sklep sv. zakona zadeva, ki jo uredijo z Bogom in s svojo vestjo. Za potrebe države pa popolnoma zadostuje prijava in registracija pri civilnem stanovskem uradu.

Konkordat s Sveto stolico

Po mnenju uglednih pravnikov je konkordat (pogodba), ki ga je leta 1934 sklenila tedanja avstrijska vlada s Sv. stolico, popolnoma veljaven po mednarodnem pravu.

Država krši to pravo, ko v zadevah o sklepanju zakonske zveze, v šolski zakonodaji, v premoženjskih vprašanih izdaja določbe in ukrepe, kot da bi konkordata ne bilo. Danes je tako ravnanje posebno obsojanja vredno, ko obstoj Avstrije in njena nevtralnost sloni predvsem na spoštovanju mednarodnih pogodb. Tako ravnanje škoduje avstrijskemu ugledu v mednarodnem svetu in jemlje prepričevalno moč avstrijskim zahtevam, da drugi spoštujejo njene mednarodne pravice, ko medtem ona sama ne spoštuje prevzetih obveznosti. Sveta stolica seveda ne vztraja na dobesednem izpolnjevanju pogodbe iz leta 1934 in je vedno pripravljena sprejeti vse izpopolnitve, ki bi se izkazale potrebne z ozirom na nove čase.

Katoliške šole

Tudi na tem področju niso izpolnjene bistvene določbe listine o človeških pravicah z ozirom na pravico staršev, da namreč njihovim otroci uživajo tako svetovno nazorno vzgojo, ki jo oni smatrajo za primerno. (Škofje govori o svetovnonazorni vzgoji in ne o vprašanju jezikovnega pouka, ki je izven svetovnonazornega območja, op. pis.).

Državna pogodba pred parlamentom

V četrtek, dne 1. junija je glavni odbor avstrijskega Narodnega sveta na Dunaju obravnaval državno pogodbo in jo po izčrpnih debatah, v kateri so se oglašili k besedi poleg zveznega kanclerja ing. Raaba tudi socialist podkancler dr. Schaerf in narodni svetnik dr. Toncic, Maleta in Koref.

Debato je začel narodni svetnik OeVP dr. Toncic, ki je bil določen za poročevalca vlade. V obširnem govoru je podrobno označil vse važnejše točke državne pogodbe in uvodoma poudaril, da ta pogodba temelji na mirovni pogodbi iz leta 1919 in je vsled tega podana pravna kontinuiteta avstrijske države od leta 1918 naprej, tudi za dobo „priključitve“ v Hitlerjevi Nemčiji.

Prepoved „Anschluša“ in zaščita manjšin

Vendar z ozirom na staro mirovno pogodbo so nekatere določbe spremenjene in dopolnjene, a druge pa gredo daleč preko tedanjih postav.

Tako je v primeru s staro mirovno pogodbo sedaj še poostrena prepoved priključitve k Nemčiji, s tem da ne prepoveduje, kot je bilo poprej, samo politične priključitve, temveč tudi gospodarsko zedinjenje z Nemčijo.

Tudi glede zaščite manjšin, je dejal narodni svetnik dr. Toncic, gredo določbe o

Nadalje je v spomenici omenjeno vprašanje podpore zasebnih katoliških šol od strani države. Prevz. g. škof je dejal:

„Krivično je zahtevati od katoliških staršev, ki pošiljajo otroke v katoliške šole, da bi morali sami te šole še vzdrževati, obenem pa plačevati davke za državne šole. Če hoče Avstrija biti država, ki temelji na pravnem redu, potem mora to stanje odpraviti. Sedanje stanje nasprotuje pravičnosti in resnični demokraciji, ki mora strogo spoštovati svobodo in dostojanstvo slehernega človeka, torej tudi katoliških staršev.“

Krivice je treba popraviti

Krivice, ki jih je Cerkvi prizadel nacistični režim v premoženjskih zadevah, v marsičem še niso bile popravljene. Prvi tem je Prevzvišeni omenil zaplembo verskega zaklada, ki še do danes ni bil vrnjen pravnemu lastniku. Nadalje še ni bila urejena zadeva javnih patronatov in ni bilo rešeno vprašanje državnih prispevkov za bogoslužne namene, ki jih je prejšnji režim kratko malo ukinal.

Spomenica zaključuje z besedami, ki so vklesane v kamen nad dunajskimi mestnimi vrati: „Iustitia regnorum fundamentum. — Le pravica je zanesljiva podlaga za narode in države.“

pravicah manjšin preko tega kar je bilo določeno v senžermenski pogodbi.

Glede gospodarskih določb je poročevalca dejal, da je Avstrija obvezala priznati zaplembo avstrijskega premoženja v Jugoslaviji in sama povrniti škodo avstrijskim državljanom, ki jih ta ukrep prizadeva.

Glede nemške imovine je dr. Toncic naglasil, da se po državni pogodbi Avstrija odrekala vseh zahtevam napram Nemčiji, a po drugi strani je po pogodbi obvezana, da vrne nemškimi lastnikom le premoženja, ki pripadajo posameznim fizičnim osebam in ne presegaajo vrednosti 10.000 dolarjev. Čeprav je ta določba jasna, meni avstrijska vlada, da bo tudi v okviru sedanje določbe z dvostranskimi pogajanjimi z Nemčijo to vprašanje tako urejeno, da bo vsaj v glavnem pravici zadoščeno.

Glede vojske je dejal, da je Avstrija po sedanji državni pogodbi dobila v vojaških zadevah več svobode, kot je je imela po senžermenski mirovni pogodbi.

Glede veljavnosti državne pogodbe napram sosednjim državam so po dosedanjih mednarodnih pogodbah dolžne spoštovati avstrijsko suvereniteto na celem njenem sedanjem ozemlju naslednje države: Češkoslovaška, Italija, Nemčija in Švica, a Jugoslavija šele po ratifikaciji.

Tudi predstavnika socialistične stranke dr. Schärff in Koref sta soglasno pozdravila po-

godbo, le zastopnik VdU Stendbach je izrazil svoje negodovanje, ne da bi povedal kako si njegova skupina zamišlja, da bi se dalo doseči kaj boljšega in je ob zaključku izjavil, da bo tudi njegova skupina glasovala za pogodbo.

Važna izjava ing. Raaba:

„Nobenih pridržkov!“

Zvezni kancler ing. Raab pa je rekel, da je brezmišlno pripraviti se, kdo je več pripomogel k dosegu državne pogodbe, kajti dejstvo je, da si jo je vse avstrijsko ljudstvo želelo. Nadalje je rekel:

„Moram pa poudariti naslednje: Glasovanje za državno pogodbo vsebuje odgovornost za vse člene mirovne pogodbe kot tudi za vsakega posebej. Ni noben sprejem pogodbe, če bi kdo hotel pri tem ali onem členu staviti svoje pomisleke, zato da bi se potem lahko izgovarjal. Moram še enkrat poudariti, da vsak poslanec, ki bo oddal svoj glas za to pogodbo, bo obenem glasoval za vsak posamezni člen ali odstavek te pogodbe, tako da se ne bo mogel nihče izgovarjati, — ali pa naj glasuje proti pogodbi.“

Priznam pa, da nam pogodba nalaga tudi bremena. Toda za sedaj ne živimo še v neki idilični dobi, in nasprotja med velesilami so še vedno tako velika, da ni bilo mogoče doseči kake res idealnejše pogodbe, ki bi bolje odgovarjala vsem naziranjem.

Mi smo se izjavili za nevtralnost. Ta sklep ne sme biti vezan z nobenim pridržkom. Mi smo nevtralna država kot Švica. Nevtralnost mora biti podlaga avstrijske politike za bodočnost.“

Hišo angleškega ministrskega predsednika prenavljajo

Uradni sedež angleškega ministrskega predsednika je na Downing street No. 10 v Londonu. Je to zgradba iz prejšnjega stoletja, ki povsem sliči drugim podobnim stari hišam po mestih. Vendar je po celem svetu znana, ker se pač v njej sklepajo važne reči in zato o njej časopisi pogosto pišejo. Z ozirom na starost hiše in njeno neprikladnost za sedanje razmere pa so sklenili, da jo bodo od vrha do tal prenovili in modernizirali, tako da bo ustrezala potrebam novega časa in tudi okusu modernega moza kot je sedanji njen stanovalec, ministrski predsednik Sir Anthony Eden.

Dela so se te dni že začela, in po načrtu ne bo fasada (pročelje, ki gleda na ulico), nič spremenjena in bo ohranila svoj starinski videz, kajti Angleži sicer razumejo in v praksi uporabljajo moderne ideje, kadar spoznajo njihovo koristnost, a v srcu pa ljubijo nad vse stare tradicije.

Ena največjih skrbi pa je, kje bodo spravili pod streho gospoda ministrskega predsednika, ki mu zidarji že okoli hiše hodijo in čakajo da se izseli, začasno seveda.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(41. nadaljevanje)

XXI.

KOROŠKI SLOVENC OB KONCU SREDNJEGA VEKA

Vse to je glavni razlog, da je potem tudi naš jezik tako zaostal v svojem razvoju (to je potem v drugi polovici XVIII. stol. prvi točno ugotovil ravno Korošec O. Gutschman). Kmet je pač sproti in v duhu svojega jezika ustvarjal besede, ki jih je neposredno potreboval za svoje dnevno življenje, ni pa seveda mogel ustvarjati tudi besed in izrazov za sebi tuje višje kulturne potrebe. Izobraženci so govorili med seboj v domačem nemškem narečju, ki ga je govorila tedanja višja plast (pozneje pa tudi v italijanščini in francoščini); ker pa je bila tudi nemščina tedaj še jako slabo razvita, so pisali skoro zgolj v latinščini. V še težjem položaju pa je bila seveda slovenščina, kateri je iz navedenega razloga še bolj primanjkovalo izrazov za pojme, združene z višjo kulturo in je postajala zato tudi vedno manj sposobna za pismeno izražanje. V tem pa potem ravno tudi tiči veličina naših reformacijskih pisateljev XVI. stol., da so se navzlic tedanji zaostalosti slovenskega jezika vendarle pogumno lotili ustvarjanja slovenske knjige, toda težko boriti so se morali s to našo jezikovno zaostalostjo še vsi naši poznejši pisatelji prav do sredine XIX. stoletja, dokler niso temeljito napravili vseh tistih zamud, ki nam jih je povzročila v prvi vrsti naša politična nesamostojnost, ter nam izbrusili naš jezik do njegove današnje čudovite popolnosti. (V ne mnogo manjših takih težavah pa so bili tudi Nemci prav do XVIII. stol.).

V tegobah in nevoljah, v kakršnih je zato tedaj bilo naše slovensko koroško ljudstvo, je iz navedenih razlogov moglo živeti pač še vedno samo svoje lastno duhovno življenje. Navzlic propadanju verskega in cerkvenega živ-

ljenja, ki ga je pokazovala skoro vsa tedanja Evropa, in navzlic skrajno nizki verski izobraženosti se pa našega ljudstva vendarle ni lotila verska mlačnost, temveč se je zlasti v časih svojih najhujših stisk zatekalo k Bogu, prirejalo spokorniške procesije, romanja, zidalo božje hrame in dajalo duška svojim verskim čustvom v svojih prelepih nabožnih narodnih pesmih, o katerih smo že govorili in katerih sledove najdemo še danes po vsej slovenski Koroški od Zilje do Podjune. Še več: take in podobne pesniške snovi najdemo tudi po ostalih slovenskih pokrajinah, kar nam nudi zadosten dokaz, za tesno duhovno povezavo naših koroških Slovencev s svojimi rojaki po vseh ostalih slovenskih deželah, toda med najlepše spadajo ravno koroške.

O tej trditvi nam posebno zgovorno priča n. pr. dejstvo, da so se vojskovanja kralja Matije Korvina Koroške komaj dotaknila, a vkljub temu so prepevali o njem naši ljudje še v Zilji in v Kanalski dolini. Pa ne samo to: celo z ostalimi Jugoslavlani so ostali naši Korošci še v tej dobi v duhovnem stiku, o čemer nam zgovorno dokazuje dejstvo, da je pelo naše ljudstvo še v Zilji celo o srbskem Kraljeviču Marku.

Naši zgodovinarji včasih radi navajajo, da je delovalo ob koncu srednjega veka tudi na Slovenskem „mnogo“ šol. To je le deloma res, kajti na vsem obširnem slovenskem ozemlju jih je izpričanih komaj kakih 20, a še te so bile za slovenstvo brez vsakega pomena, razen da so izšolale tudi nekaj slovenske nižje duhovščine.

Šolstvo je bilo cerkvenega izvora, ker ga je Cerkev pač potrebovala za vzgojo duhovniškega naraščaja, zato je imela izprva tudi čisto latinski značaj. Šele ob koncu srednjega veka, ko je prišla večina tedaj obstoječih šol že pod večji ali manjši vpliv mest, se je latinščini pridruževala še nemščina, a tudi ta le kot nekako pomožno sredstvo. Tudi s slovenskega dela Koroške nam poroča zgodovina o obstoju šol v Vetrinju, Dobrli vasi, Velikovcu, na Otoku, v Celovcu, pri Gospé Sveti, v Beljaku, v Podklo-

štru in v Železni Kapli ter o višji šoli v St. Pavlu (več navedenih je pa do konca XV. stol. že zopet ugasnilo), toda tudi te so ostale za slovenstvo brez pomena, kajti niti ena izmed njih, razen morda one v Železni Kapli, se ni ozirala tudi na — jezik tlačanov in služinčadi.

Podobno kakor s šolami je bilo s tedanjo višjo umetnostjo. V XIV. in XV. stol. je tudi v naših deželah gotski slog nadomestil prejšnjega romanskega in v njem je bilo zgrajenih nekaj odličnih spomenikov gradbene umetnosti, kakor n. pr. cerkve pri Gospé Sveti, v Beljaku in na Otoku, toda vse to ni imelo nobenega opravka s slovenstvom, razen da je kolikor toliko vplivalo tudi na okus ljudstva. Umetnostna zgodovina pripoveduje tudi o znamenitem beljaškem slikarju Ivanu, ki je vzgojil v Ljubljani celo slovečo slikarsko šolo, a po vsej priliki je bil to Nemeč (njegov oče Friderik, tudi slikar v Beljaku, je okrasil več južnokoroških cerkvá).

Iz vsega povedanega potem pač lahko razumemo, da nam je iz poznega srednjega veka ohranjenih precej umetniških spomenikov in tudi spomenikov tedanjega pismenstva v slovenskih deželah, toda skoro vsi ti so pisani latinsko, nekaj malega tudi nemško, a slovenskih je le par neznatnih drobtinic. Po vsej priliki ni bilo tedaj niti v rokopisih najvažnejših dušnopastirskih pomagál, kakor so n. pr. prevodi nedeljskih in prazničnih evangelijev, pridig in podobnega, kaj šele kake tovrstne knjige. Tisti duhovniki, ki so slovensko znali, so si pač pomagali tako, da so te stvari sproti prevajali, a kakšni so bili taki „prevodi“, si pač lahko mislimo. Nekako nadomestilo za vse to so bile razne nabožne pesmi (zlasti božične, postne in velikonočne), ki so jih prirejali kakoli bolj večji duhovniki ter so se nam nekatere ohranile še prav do najnovejših dobe. Na podoben način so vse kakor nastale tudi številne slovenske legendarne pesmi, ki so jih prepevali verniki zlasti pri procesijah in jih je potem ljudstvo še samo nadalje in po svoje oblikovalo.

VAŽNO OPOZORILO

Farni svet Pokrče prosi vse župne urade, da naznanijo vernikom, da bo tombola v prid cerkve 3. julija ob 11.30 v Dolini.

Tombola, ki je napovedana za 19. junij, ni za cerkev, četudi, kakor je od več strani znano, so se prodajale srečke, kakor da bi bilo za dolinsko cerkev. To tombolo meseca junija prireja privatno društvo. Cerkev je zaradi nje precej oškodovana.

Prosimo vse, ki imajo bloke s srečkami, da se potrudijo, in vernike, da pokupijo vse srečke. Vaši darovi so! Zares zelo neodgovorno bi bilo od nas vseh, če bi si naprtili še več dolgov, namesto da bi jih vsaj deloma odplačali!

Farni svet Pokrče.

† JOSEF FORMANEK

Umril je nenadoma eden najuglednejših beljaških trgovcev in meščanov g. Josef Formanek. Zalostna novica je globoko odjeknila ne samo v Beljaku temveč po vsej Koroški, saj je pokojnik bil izredno priljubljen in spoštovan v vsej javnosti.

Svojo manufakturno trgovino je z vztrajnim, plodnim delom razširil in dvignil na stopnjo serioznih in obiskovanih trgovskih hiš na Koroškem. Uslužbenstvo je imelo v njem zglednega in socialno čutečega šefa. Kot privatnik je bil velik prijatelj in pospeševatelj glasbene umetnosti ter je bil predsednik beljaške godbe na pihala. Zalujoči gospej so progi in otrokoma naše iskreno sožalje!

ŠTEBEN V PODJUNI

Spet se je nabralo nekaj novic, o katerih vam hočemo na kratko poročati. Sredi meseca maja je nas zapustil po daljši bolezni Huber Florijan. Bil je dobro poznan tudi izven fare, kajti bil je po poklicu zidar in ga je delo zaneslo v mnoge kraje. Povsod, kjerkolj je delal, je bil priljubljen zaradi svoje vestnosti. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi, tako faranov kakor tudi znancev in prijateljev izven domače fare. Na domu in ob odprtem grobu sta mu za-

Prodajam hišo

z lepim vrtom v Ribnici ob jezeru. Naslov v upravi.

pela pevška zbor iz Štebna in iz Dobrle vasi. Naj počiva v miru.

Sredi meseca majnika se je poročila Gretka Jammer, pd. Butejeva na Čepičah in se podala na ženinov dom v Rož. Poroka je bila v farni cerkvi v Štebnu, svatba pa v Dobrli vasi. Želimo novemu paru mnogo sreče na življenjski poti.

Tudi novi zvonovi nam že pojejo. O slovesni blagoslovitvi bomo poročali prihodnjič.

ŠMIHEL PRI PIBERKU

V zadnjem času smo poročali samo žalostne novice. Sami pogrebi so bili. Majnik, mesec veselja, pa je tudi v našo faro prinesel malo več življenja in veselja. Zadnjič enkrat smo brali na tem mestu, da nas zanima predvsem življenje. O tem maleni, mlademu življenju danes nekaj besed: mese-

JAZ PA POJDEM NA GORENJSKO...

Spoznavajmo naše lepe kraje

Kar dvakrat smo jo mahnilli škocijanarji na romanje — ali če hočete na izlet, v lepi svet. Prvič smo šli 1. maja in drugič 15. maja.

Kam pa? Boste mogoče vprašali. E, bomo kar povedali. Zasedli smo zjutraj okoli 7. ure naša vozila in se odpeljali tam za jezerom preko Sinče vasi in zavili na Dobravo. Sonce nas je veselo pozdravljalo, ki se je otepalo nadležnih oblakov, ker so mu hoteli zastreti pogled na zemljo. Pa tudi mi smo bili kar židane volje. Peljali smo se torej preko Dobrave med majniškim zelenjem, cvetjem in ptičjim petjem. Cesta je bila bolj slaba, pa nas ni to nič motilo. Na levi strani smo pustili Priblo ves in prišli na Metlovo. Ugotovili smo, da veliko zidajo. Lepe lične hišice rastejo kakor gobe po dežju, najbrže je to delo pridnih in podjetnih delavcev. Nekeč je stala tam pri postaji samo ena hiša — gostilna, sedaj je pa že celo mesto. Če bo šlo tako naprej bodo Kazaze ostale zapuščene in vse življenje bo le tu okrog postaje.

Nato smo videli slavne Rinkole, na drugi strani pa ponosno Katarino, ki je znana po svojem velikem zvonu po vsej Podjuni. Zavili smo skozi Blato, hiše smo komaj videli ven iz zelenja in cvetja. Od daleč pa smo že zagledali Hume, na njem pa cerkev Božjega groba. Od Pliberka smo videli le grad in zvonik. Naglo smo zavili čez Nončo ves. Cerkev ima novo pokrit zvonik. Pri Pavliču so bila okrašena vrata, znak, da bo ta dan poroka v vasi. Na desni nas je pozdravljala zeleni Komelj, ki se nam je sedaj zelo približal.

Prvi naš cilj je bil Hume s cerkvijo Božjega gro-

Pri nas na Koroškem

ca majnika je našel skrben opazovalec v fari kar šest krstov:

V Breški vasi pri Lužniku so imeli 15. 5. veseli krst: botra Marija Novak, pd. Lužnikova, je prinesla h krstu malega Poldija. Lužnikova družina raste, pa saj imajo vsi dosti prostora, ko so tako lepo prenovili in dozidali hišo. Valentinu Novaku in Matildi, roj. Sadjak, čestitam.

Bištrica: Karel Mert, pd. Lipš, in Helena Mert, roj. Hanin, sta dala prvemu otroku ime Marija, saj je bila v mesecu majniku rojena. Botra je bila Ida Hanin iz Dvora. Obilo veselja k prvemu prirastku! Latinci pravijo: Vivant sequentes!

Dolinčiče: Pri Pongracu je bil rojen 18. majnika deček, pri krstu so mu dali ime Gregor. Ponosno ime bo nosil ta deček — Gregor Rožman! Upamo, da bo tudi nekaj talentov podedoval po stricu! Očetu Maksu in materi Mariji Rožman, roj. Skuk, pa obilo potrpljenja k obilni družini. Botra sta bila Andrej in Matilda Glawar iz Pliberka in Elizabeta Kargl, roj. Krištof, iz Ponikve.

Dvor: Gregor in Katarina, rojena Burjak, sta dobila prvega sina. Pri krstu dne 18. majnika, so mu dali očetovo ime Gregor Krištof. Botra sta bila Franc Černut iz Bač ob Baškem jezeru! Čestitam! Rodovnik je zagotovljen!

Podkraj: Botra okrajni sodnik dr. Ferdinand Pignet in Jožefina Neubersch, pd. Najberževa iz Podkrajja, sta prinesla 28. 5. h krstu Johano Jožefo Kropiunik. Orožniku Viljemu Kropiuniku in Mariji Filipini Kropiuniki, roj. Neubersch, čestitamo k vselemu družinskemu dogodku.

Dvor: Pri Potisku so imeli jeseni nesrečo, da jim je utonil fantek. Starši pa so dobili v tem mesecu hčerkico Marijano kot nadomestek za malega Hanzeja. Marijana je bila krščena zadnjega majnika v Dvoru, za botro je bila Johana Mauterndorfer.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

40-letnica mašništva preč. g. župnika dr. Franca Zejchna.

Lepo je, ko obhaja družinski oče svoj god, še vse lepše in pomembnejše pa je, kadar cela fara obhaja praznik svojega duhovnega očeta. In tega smo obhajali pred kratkim šentruperčani. Gospod župnik pri vsej svoji skromnosti in ponižnosti še slutiti niso, da se farani tako pridno pripravljamo na njihov veliki praznik. Gotovo so mislili, da bodo tudi 40-letnico mašništva tako na tihem obhajali kot med vojno 25-letnico.

Tokrat se je farni odbor kar na tihem sestal in sam sklepal brez svojega pastirja.

Izdelal je program obhajanja slovesnosti in poskrbel, da je vsak faran dobil vabilo s programom.

Tisti večer smo se farani v zelo velikem številu zbrali v cerkvi pri šmarnicah. Nato smo — skoraj bi rekli — v procesiji odšli k župnišču, kjer je cerkveni zbor lepo zapel podoknico slavljencu. Nato so sledile čestitke raznih farnih ustanov: predsednika Farnega odbora KA, ki je jubilarntu izročil tudi lepo darilo, predsednika Marijine legije, tajnice Tretjega reda itd. Tudi šolske sestre so čestitale. Ker smo vedeli, da bo dobri gospod župnik želel vse navzoče tudi pogostiti, a bo verjetno v zadregi, ker ga bomo s svojim nenapovedanim in nepričakovanim obiskom presenetili, je farni odbor tudi poskrbel za dobro pijačo in pecivo, kar so pripravile dobre šolske sestre, ki vedno rade pomagajo in kjerkoli morejo. Lepo nam je bilo, ko smo se skupno s svojim duhovnikom očetom veselili njegovega velikega praznika.

Drugi dan smo se farani v izredno lepem številu zbrali k slovesni peti službi božji, med katero je lepo prepeval domači cerkveni zbor. Slavnostni govornik, mestni kaplan preč. g. Janez Dragašnik je z izbranimi besedami in globokimi mislimi zelo lepo prikazal v svojem govoru pomen in veličino duhovnika. Med drugim je tudi po udaril, da je naš g. župnik Marijin duhovnik. Res z vso pravico ga je lahko tako imenoval. Koliko lepega nam je o Mariji že povedal in kolikokrat nas s svetniško gorečnostjo navduševal za posnemanje kreposti nebeške Matere.

Marija, Kraljica nebes in zemlje, se gotovo veseli z nami ob velikem prazniku našega dušnega pastirja in pripravila svojemu gorečemu častilcu in neumornemu delavcu krono večne slave v nebesih.

Obiskali smo naše brate

Naša mladina je obiskala Trst in Gorico

Na binkoštno soboto je bilo pred Mohorjevim domom v Celovcu živahno. Kljub zgodnjim jutranjim uram je bilo vse na nogah. Na cesti sta stala dva avtobusa, kot bi pravkar prišla iz tovarne, tako sta se bleščala v soncu, ki je mežikalo skozi pomladno zelenje obcestnih kostanjev. Ponoči je deževalo, nevihta je očistila zrak, da je bilo jutro še posebno praznično. Tudi obrazi so kazali isto razpoloženje, kot ga je ustvarjalo lepo pomladno jutro.

Napolnili smo oba avtobusa: prvega selški pevci, drugega pa „angeli“ iz „Brezmadežne“. Dobre volje ni manjkalo nikjer; čutiti je bilo neko napeto pričakovanje, ki se nas je lotevalo vseh, ker smo vedeli, da gremo obiskat naše brate na Primorsko. Na poti proti meji nas je pozdravljalo pomladno koroško jutro in nam naročalo pozdrave za brate preko meje.

Binkoštni prazniki so izvabili mnogo izletnikov v Italijo in smo morali na meji čakati, da smo prišli na vrsto. Potem pa nas ni nič več zadrževalo in smo se spustili v doljino. Mnogi od nas so že bili ob romanjih na Višarjah in vsi smo vneto pričakovali, kdaj bomo zagledali Marijino svetišče. Kmalu se nam je prikazalo v snegu na vrhu gore. Oglasila se je pesem nebeški Materi v pozdrav. In pot nas je peljala dalje. Oči so imele vedno dovolj hrane, ker smo se vozili skozi nepoznane, nove kraje. Da smo tudi naše želodce nekoliko pomirili, smo se ustavili za kratko uro v mestecu Tricesimo. Nekateri radovedneži so ob tej priliki prvič spoznali jed, ki ji Italijani pravijo „pasta asciutta“, mi pa kar „paštašuta“. Videti je bilo, da je treba posebne večnosti pri tej jedi. Človeku se zdi, kot bi bil vrvar,

Po furlanski nižini smo se odpeljali proti Vidmu. Ura je bila že pozno popoldne in smo zato hiteli naprej proti Trstu. Mimogrede smo se ustavili na vojaškem pokopališču Redipuglia (poitalijančeno iz slovenskega „Sredji polja“). Skoraj nepregledne vrste imen spominjajo tam na žrtve prve svetovne vojne. Najhujši boji na takratni italijanski fronti so divjali na slovenski zemlji (Doberdob, Nova vas, Grmada, Vršič in drugod) in slovenski fantje so tam prelivali svojo kri. Čeprav so Italijani zgradili to velikansko vojaško pokopališče, da bi dokazali pravico do te zemlje, niso mogli prikriti dejstva, da je ta zemlja slovenska. Naš narod je od nekdaj bival tod, umiral in živel in živi še tudi danes. Videli smo nešteto slovenskih imen vojakov, ki so pokopani na tem pokopališču. Za njihov pokoj in za mir v svetu nam je privrela iz src naša molitev. Selški fantje so zapeli kot ob grobu dragega, ljubljeneja prijatelja „Vigred se povrne...“ Pritajeno je odmevala naša pesem od črnih marmornatih sten kapele in nam dajala čutiti, da sega bratovska ljubezen daleč preko groba.

Vedno bolj živo smo čutili bližino našega cilja: zdaj zdaj bomo v Trstu. Rdeče stražnice ob cesti so nas spomnile na mejo bivšega svobodnega tržaškega ozemlja. Potem pa nas je kmalu prevzel prvi pogled na mesto ob morju: pred nami je ležal Trst. Na desni se je pogled izgubljal v morskimi sivini, na levo pa je objemal tržaško mesto. Kot kazalec se je dvigal iznad mesta morsk svetilnik.

Ker je bila sobota, so bile ulice posebno živahne. Ko smo prvič stopili na tržaška tla, so nas obdali prodajalci spominčkov in nam

Koroški igralci in pevci v grajskem parku Miramaru pri Trstu

ko ima opraviti s tistimi dolgimi špageti. Natakariji so menda navajeni, da izletniki vedno naročajo pri njih le to italijansko narodno jed; zgodilo se je namreč tole: dve naši pevki sta hoteli imeti „rizibizi“. Seveda natakariji ni razumel, kaj naj bi to bilo, šel je iskat tolmača. Po dolgem razlaganju, da mora biti ta jed sestavljena nekako iz riža in graha, smo pričakovali, da je naročilo v najlepšem redu. A ko je natakariji prinesel naročeno jed, smo spoznali, da pomeni „rizibizi“ po italijansko isto kot „paštašuta“.

ponujali s posebno živahnostjo svojo robo. Ustavili smo se prav kratko, samo za pozdrav znancev, ki so nas pričakovali, potem pa smo se odpeljali naprej v Dolino pri Trstu.

V Dolini

Dolinski gospod župnik nas je pričakoval in nas po kratkem pozdravu takoj odvedel k večerji. Celodnevna vožnja z avtobusi nas je nekoliko utrudila. Prijazen pozdrav in domačnost, ki smo je bili deležni, (Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje na 8. strani)

Že osem let izboljšujem travnike . . .

Naše posestvo je na precej slabem kraju. Večina travnikov je na senčni strani visokega hriba, izpod katerega, zlasti ob deževju, priteka voda, vsled česar je zemlja več ali manj močvirnata. Na tem delu travnika raste slaba krma, ki jo imamo le za konje.

Kmalu po vojni, ko smo prišli nazaj na svoj dom in si ogledali zanemarjene njive in travnike ter izsekane gozdove, smo najprej premislili in naredili načrt, po katerem bomo gospodarili, da se bo dalo napredovati in tudi kaj prihraniti za stara leta.

Obdelovalne zemlje imamo 11 ha, 6 ha njiv in 5 ha travnikov. Njive so v ravnini in na lepem kraju, travniki ob hribu na precej slabih in senčnih straneh.

Prej smo imeli samo 3 do 4 krave in še kakšno tele ter konja za delo na polju. Vso skrb smo posvetili njivam, zato smo jih zapustili v prav dobrem stanju, ko smo odhajali od doma v tujino.

Redili smo le toliko prašičev, da smo imeli za dom potrebno mast in kos mesa za večje praznike. Vsako leto pa po eno ali dve gnezdi mladičev, da je bilo za dom število prašičev za zakol, ostale smo pa prodali. — Mleka prej nismo dajali v mlekarne. Le tu in tam ga je bilo nekaj več, sicer pa smo ga porabili doma, ker so bile

krave slabo krmiljene in menda celo tudi slabe molznice.

To število živine je dalo premalo hlevskega gnojila za njive, zato smo redno kupovali umetna gnojila, če smo hoteli pridelati potrebno hrano za družino in krmo za prašiče.

Prvo jesen, ko smo spravili pod streho revne pridelke z njiv in travnikov, ko so bile njive globoko preorane-sprahane ter pripravljena drva za zimo, smo se lotili naših zanemarjenih travnikov.

Sosed nam je s traktorskim plugom pod hribom potegnil dve globoki brazdi. Izorano zemljo smo zmetali po travniku in jarek poglobili za pol m. Tudi po sredini travnika smo izkopali primerno globok jarek, po katerem je voda odtekala v dolino v veliko jamo „rupe“, ki je kot nekakšna ponikalnica. Močvirnatost del travnika smo posipali z apnom, vigredi pa s travniško brano vse travnike prebrali po dolgem in počez. Pri tem smo zlasti na močvirnatem delu travnika „načesali“ veliko mašu, ki smo ga pograbili v velike kupe. „Grabljenje“ s travnikov smo zvozili blizu gospodarkega poslopja, kjer smo že od jeseni imeli kup smeti, plev in plevela. Vse skupaj smo oblikovali v kupe in vmes posipali z apnom, ki pospešuje trohnenje in razpadanje organskih snovi. V suhih poletnih mesecih smo kupe polivali z gnojnicami. (Dalje prih.)

Novosti o Koroškem velesejmu 1955

V trgovinskem ministrstvu na Dunaju so sklenili dogovor z jugoslovanskim trgovinsko delegacijo o kompenzacijskih kvotah za Koroški velesej 1955. Navzoči so bili zastopniki trgovinskega ministristva, poljedelškega ministristva, Narodne banke, Zvezne obrtniške zbornice in predsednik Koroškega velesejma mestni svetnik Novak ter direktor Gutschmar. Z Jugoslovani so sklenili pogodbo, po kateri znašata uvozna in izvozna kvota za Koroški velesej 11 milijonov 210.000 šil., od katere odpade polovica na uvoz in izvoz.

Avstrijski izvoz v Jugoslavijo predvideva sledeče blago: plemensko živino, poljedeljske stroje in orodje, mlinarske stroje, opreme kleti, železne in kovinske predmete, različno orodje, brusilne plošče, avtomobilske nadomestne predmete, različno orodje, brusilne plošče, avtomobilske nadomestne dele, nadomestne dele za dvokolesa, motor-

na kolesa, elektrotehnični material, nadomestne dele za radijske aparate, kemikalije za čevljarstvo in usnjarsko industrijo, umetne smole, barve in pigmente, keramične glazure, eterična olja, lovske puške, galanterijske predmete, kirurške pripomočke, športne predmete in izdelke grafične obrti.

Jugoslavija pa bo v okviru sejmске pogodbe dobavila: železo-krom, strojarske ekstrakte, rastlinske strojarske ekstrakte, retortni lesni premog, čreva, gladko galanterijsko svinjsko usnje, usnje za podloženje, posteljno perje, marmor, ribje konzerve, nesladkane sadne soke, zdravilna zelišča, vina in likerje, zgodnje sadje, čebulo, česen, laški oreh, fige za industrijo, čebelno strd, neizdelana puškina kopita, predmete za domačo industrijo itd.

V jugoslov. velesejmskem paviljonu v okviru kolektivne razstave bo sodelovalo nad 50 podjetij s svojimi izdelki.

Avstrijske možnosti na Vzhodu

V zvezi s sedanjimi trgovinskimi pogajanjmi med Avstrijo in Sovjetsko zvezo, o katerih poročamo na drugi strani, bo naše čitatelje zanimalo, kakšni so realni izgledi Avstrije na tržiščih vzhodne Evrope, to je v Sovjetski zvezi in v satelitskih državah.

Po podatkih evropske gospodarske komisije Združenih narodov je bila doslej Avstrija na zadnjem mestu glede trgovine z državami sovjetskega bloka. Uvoz iz Vzhoda v Avstrijo je tako leta 1953 kakor tudi leta 1954 znašal 59 milijonov dolarjev; izvoz na Vzhod je bil leta 1953 58,5 milijonov dolarjev, a v letu 1954 je padel za približno en milijon dolarjev. V istem razdobju pa se je trgovina zapadnih evropskih držav na splošno povečala za 14 % v obeh smereh. Avstrijska trgovina z Romunijo, Češkoslovaško in Bolgarijo je leta 1954 nazadovala. Izvoz v vzhodno Nemčijo, Poljsko, Madžar-

ska je sicer napredoval, a v mnogo manjši meri kot trgovina drugih evropskih držav. Kar se tiče uvoza, je zrasel samo iz Madžarske, kjer je Avstrija kupila večje količine žita zaradi pihle domače žetve, dočim je uvoz iz ostalih satelitskih držav padel. Tudi v prvem četrtletju 1955 je avstrijski izvoz v Romunijo, Poljsko in Vzhodno Nemčijo nazadovao. Podoben je položaj z uvozom iz Madžarske, Bolgarije in Vzhodne Nemčije.

Za preseojo trgovinskih možnosti se običajno jemlje za ključ proizvodnjo železa dotične države, ker visoka produkcijska količina železa kaže gospodarsko moč in njeno sposobnost, da porabi temu primerno količino drugega blaga.

Na Madžarskem je proizvodnja železa v letu 1954 (1,49 milijonov ton) nazadovala za 3 % v primeri z letom 1953, a v Romuniji so pa šli celo za 12 % nazaj (629.000), Češkoslovaška je komaj dosegla lansko količino (4,4 milijone ton). Proizvodnja železa v Vzhodni Nemčiji pa je zrasla za 4 % in je dosegla številko 2,2 milijona ton. Poljska pa je proizvedla v letu 1954 za 10 % več železa in sicer 3,9 milijona ton.

V istem razdobju pa je avstrijska proizvodnja železa zrasla za 29 % in je letna količina znašala 1,65 milijonov ton.

Rim raste

V zadnjih 30 letih se je število rimskega prebivalstva potrojilo. Število prebivalstva je začelo posebno hitro naraščati po letu 1870., ko je Rim bil proglašen za prestolnico Italije. Ljudsko štetje iz l. 1871 je ugotovilo v „Večnem mestu“ okrog 250.000 prebivalcev, ki pa so do leta 1880 narasli na 300.000. Leta 1911 je mesto štelo že dobrih pol milijona duš, a leta 1931 je Rim dosegel milijon, sedaj se pa bliža že drugemu milijonu. Na povišku od leta 1931 naprej odpade na priseljence 70% a na naravni prirastek na rojstvih le 30%.

Našim gospodinjam

Pohvala dobro dé

Ljudje smo že taki, da nam pohvala vedno dobro dé, zlasti če smo jo v resnici zaslužili. O pravem trenutku izrečena beseda nas gospodinje navduši, da z večjim veseljem in skrbjo delamo za dom. Vsakdanje delo gospodinje in matere, posebno kjer je več otrok, je zelo naporno in utrujajoče. Kdo bi nam zameril, če smo zato včasih malo nergave in ne ravno dobre volje.

Morda smo morale prav na hitro skuhati večerjo in zraven nam je še nagajalo. Taka večerja ni tako okusna, kot smo upale, da bo. Ne prav posebno dobre volje sprejemo moža, ki je prišel ves utrujen od dela domov in se usedel za mizo. Odmolili smo in segli vsak po svoji žlici. Naskrivaj pogledujemo moža, kako mu tekne. Je opazil, da se nam nocoj ni čisto posrečilo? Verjetno je opazil, vendar nas ljubeznivo pogleda preko mize in prijazno reče: „Nocoj

mi pa res teknel!“ Z našega obraza zgine zaskrbljenost in utrujenost, njegova prijazna beseda nas je spravila v dobro voljo.

Možje so dostikrat zelo molčeči. Nič čudnega, saj imajo dovolj raznovrstnih skrbi. Besede pohvale iz njihovih ust so morda zelo redke, toda to nas ne sme vznemirjati. Dostikrat nam kretnja ali pogled nadomestita celo kopo prijaznih in pohvalnih besed. Mož in žena, ki se imata zares rada, se največkrat razumeta brez besed. Pota njunih misli teko vzporedno, kot teče vzporedno njuno življenje. Tako življenje je polno in notranje bogato.

Razumevanje, prijazne in tople besede ter potrpežljivost nam lajšajo vsakdanje težave, pohvala nam vnema k dobremu in nas varuje pred površnostjo in malomarnostjo. Zato tudi me rade pohvalimo moža, saj je prav tako potreben dobre besede!

KUHINJA

Testo za ometne potice: Sežvrkljaj v loncu ¼ l mleka, 2 jajci, ¼ l moka in malo soli; ko je gladko, prilij še ½ l mleka. Speci omete, kolikor moreš tanko. Daj v plitvo ponev žlico masla ali masti, razbeljeno odlij ter vlij v vročo ponev toliko testa, kolikor se je prime. Zarumenelo obrni. Ako paziš, dobiš iz tega testa 10 — 11 omet.

Ometna potica s sirom: Zdrobi približno 30 dkg svežega dobro odcejenega sira in ga zmešaj z dvema jajcema, ¼ l smetane, žlico sladkorja, malo limonine lupine, nekaj zrn soli, nekaj žlic drobtin in žlico rozin. V kozico, namazano s presnim maslom, vkladaj izmenoma omete in nadev. Na vrhu naj bo omet, ki jo pomaži s smetano ali z maslom. Postavi za četrt ure v pečico, nato razreži na kosce in potresi s sladkorjem.

Ometna potica z rižem: Skuhaj ½ l riža v ¾ l mleka s koščkom presnega masla in za nožev vrh vanilijevega sladkorja. Hladnemu primešaj jajce, 2 žlici sladkorja in nekaj žlic sladke smetane. Nato ravnaj prav tako kot pri ometni potici s sirom.

Ometna potica s svinino: Napravi omete. Drobnoreži približno ¼ kg kuhane gnjati ter ji primešaj ¼ l kisle smetane, nekaj žlic drobtin in 2 jajci. Vkladaj v kozico izmenoma omete in nadev ter potico speci. Zapečeno potico zvrni na krožnik, razreži in daj s solato na mizo. — Ali pa vzemi namesto svinine pečenko, ki ti je ostala, pridaj ocvrto čebulo, zelen peteršilj in majaron, v ostalem ravnaj kot prej. —

Ali pa razreži na tanke rezance vse omete razen dveh in jih zmešaj med nadev; cele pa daj v kozico: z eno pokrij dno namazane kozice, drugo pa daj na vrh nadeva, s katerim si kozico napolnila. Po vrhu namaži potico s smetano ter jo speci.

Ometna potica z orehi: Zmešaj v loncu ¼ l smetane, 2 žlici sladkorja, ¼ l drobno zrezanih orehov, malo cimeta, klinčkov, limonine lupine, 2 jajci in žlico drobtin. Daj ravnaj kot z ometno potico s sirom.

Praktični nasveti

Da se mleko ne skisa ali sesiri v vročih poletnih dneh, mu dodamo med kuhanjem košček sladkorja. Na liter mleka damo malo žlico sladkorja.

Mleko ne prekipi (ne gre čez), če namažemo robove posode z maščobo.

Mleko se ne prismoji, če posodo v kateri ga bomo kuhali, prej splaknemo s čisto mrzlo vodo in seveda ne zbršimo.

Jajca ostanejo dolgo uporabna, če jih zložimo v peč na rešetko. Tako so na prepihu.

Preostalo jajce ali rumenjak se ne osuši, če nalijemo nanj malo mleka ali vode.

Sam beljak dalj časa ohranimo, če skodelico pokrijemo z mokro krpo.

Rumenjak potemni in več izda, če mu dodamo malo soli.

Kava ostane dišeča, če vržemo vanjo pri praženju malo sladkorja.

Živinski trg se ustaljuje

Goveja živina na Dunaju. — Na dunajskem živinskem trgu dne 31. maja so pripeljali okoli 200 glav goveje živine več kot prejšnji teden, kar se je poznalo na cenah, ki so padle za 30 do 80 grošev. Povečani prigon je bil posledica umaknitve uvozne zapore. Vendar, ker je dovoljenje za uvoz poteklo z zadnjim majem, je bil ta sejem še edini, za katerega so dovoljenje mogli izkoristiti. V primeri s prejšnjimi visokimi cenami je ta padec cen znova normaliziral trg. Skupno so pripeljali na trg 1.561 glav. Pri splošnem padcu cen so se obdržali na višini le voli (ekstremno blago).

Cene so bile naslednje: Voli S 11.50 do 11.40 (ekstremno blago do S 12.—), biki S 9.80 do 11.50 (ekstremno blago do S 12.—), krave S 7.50 do 10.— (ekstremno blago do S 12.—) telice S 9.20 do 11.50 (ekstremno blago do S 12.—), klbasarice S 6 do 9.

Prašičji trg na Dunaju. — Prignali so skupno 6.841 prašičev, kar je približno 1.500 manj kot prejšnji teden. Cene so šle navzgor in trg je bil jako živahen. Ekstremno blago se je podražilo za 50 grošev, 2. in 3. kvaliteta pa za 30 do 50 grošev.

Koroški živinski trg

Živinska kupčija je bila pretekli teden dokaj živahna predvsem zaradi izvozne trgovine z Italijo. Prodali so okrog 100 volov v Italijo za ceno od S 9.80 do 10.50 pri hlevu. Te cene so plačevali italijanski kupci na meji, zato so prevozne in druge stroške krili iz javnega denarja iz posebnega deželnega fonda.

Enako so izvozili v Italijo tudi okrog 250 prašičev, za katere so pa mogli doseči le ceno 11.00 S na meji in tako so prevozne stroške morali tudi kriti iz javnih sredstev. Vendar se že pozna začetek poletne sezone in upajo, da bo tudi na tem sektorju položaj kmalu normaliziran.

Kako Avstrijci štedijo

Avstrijske hranilnice so v prvem četrtletju 1955 izkazale, da so se vloge dvignile za 584 milijonov šilingov, tako da je skupna vsota vlog dosegla številko 3933 milijonov šilingov. So sicer pričakovali še večji pritek denarja v hranilnice, vendar izgleda, da so spomladanska posojila absorbirala del prištedenega denarja.

Proučevanje avstrijskih navad pri štedenju je pokazalo, da so vloge meseca maja vedno najnižje, kar spravlja v zvezo s pripravami na počitnice in zato ljudje rabijo denar za nakupe v zvezi z dopusti. Najbolj pridno ljudje štedijo meseca januarja in februarja, in tako si razlagajo pojav, da se večina denarja, ki so ga vlagatelji dvignili v decembru, vrne februarja nazaj.

Z ohranjanjem redkih živalskih pasem na svetu se peča Amerikanec Lee Talbot, ki je strokovnjak na tem področju. Pred kratkim je šel na potovanje in bo obredel ves svet, da prouči stanje živalskih pasem, ki izumirajo, ter ukrepe za njihovo ohranitev. Gre tu za živali, ki živijo v prostem stanju v naravi, arabske antilope, iranski kamniti kozel, azijski nosorog itd.

ZA POLETJE NOVO BLAGO ZA LEPA IN PRAKTIČNA OBLAČILA

(Obisk pri Umschaden u Celovcu)

Prav gotovo je na mestu, če objavimo nekaj vrtic v priznanje tej manufakturni trgovini, v kateri velik del naših bralcev najde vedno primerno blago za svoje potrebe in to v največji izbiri, za vsak okus in po zelo nizkih cenah. Mnogi so nas vprašali, če cene predmetov, katere je tvrdka Umschaden objavila v našem listu, ne niso prenizke, če je res tako poceni in dobro. Šli so, kupili in se vrnilo zadovoljni. Staroznana manufakturna trgovina Umschaden je itak pojem zase za naše podeželske ljudi, ki pridejo tja in za pošten denar poceni kupijo.

Obiskali smo trgovino in videli veliko in priznana vredno izbiro primerne blaga za letošnje poletje. Čitatelju je treba samo pregledati Umschadeno ponudbo in prepričal se bo o tem. Presenetile bodo nizke cene in bogata zaloga. Gotovo bo tudi zase našel mnogo dobrega in primerne. Vse to pa pripomore, da je trgovina obdržala svojo priljubljenost pri občinstvu in se je s svojo še večjo ponudbo na manufakturnih predmetih morda še bolj uveljavila. Ugledni tvrdki vse priznanje.

Bodi samozavesten, a ne predrzen!

Trije mladeniči so se potegovali za službo vozača („šoferja“) pri avtobusnem podjetju. Novi vozač bi moral voziti avtobus, ki oskrbuje promet preko nekega gorskega hriba po nevarni, vijugasti cesti.

Vsi trije so imeli dobra spričevala in podjetje ni vedelo, katerega naj vzame v službo. Potem pa so poklicali vsakega posebej in mu postavili naslednje vprašanje:

„Ali si upate peljati velik avtobus po serpentinah, kjer na ovinkih zijajo globoki prepadi?“

Prvi je odgovoril, da si upa s popolno gotovostjo voditi vozilo tako, da bo kolo samo 30 centimetrov od roba ceste nad prepadom.

Drugi se pa je pridušil, da zanj zadostuje, da samo pol kolesa še teče po cesti, ker on zna tako dobro preценiti širino avtobusa, da vedno gotovo dobro izvozi.

Tretji je pa rekel: „Ne vem natančno, koliko se bom moral približati robu ceste, le gledal bom, da ostanem čim dalje v stran od njega.“

Službo je dobil tretji.

Samozavest je v življenju potrebna, kajti sicer bi bili prepogosto odrinjeni na stran od ljudi, ki imajo samo dobre komolce za prerivanje naprej. Nikoli pa samozavest ne sme preiti v lahkomišelnost in zaupanje v lastne sposobnosti. Posebno mladi ljudje zapadajo pogosto v skušnjavo, da preценjujejo lastne sposobnosti in se bahavo hvalijo s tem, kar le mislijo, da znajo.

Take ljudi bo šele trdo življenje naučilo skromnosti.

Ne smemo pa zapadati v drugo skrajnost, namreč, da preценjujemo tujce in njih delo, a sebi in lastnim ljudem pa le neradi priznamo njegove resnične vrline. Tako mišljenje ni skromnost, temveč poniževanje samega sebe. Slovenski pesnik je dejal: „Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti.“

Čas je zlato

Clovek cení zlato in druge dragocene biser, tega pa ne pomisli in ne preudari, da je čas zlato.

Kako jedernat in resničen je pomen tega starega pregovora za naše vsakdanje življenje. Učenec, ki točno in vestno uporabi zlati čas svoje mladosti, si pribori največji zaklad, si pribori srečo in zadovoljnost za svoje življenje. Z veseljem in radostjo se bo vedno spominjal svoje mladostne dobe. Oni pa, ki pusti, da utone toliko zatega časa v brezbržnost in lenobi, bo razmišljeval v poznejših letih v grenkih samoobtožbah zapravljen dobo svojih mladostnih dni.

Pomlad našega življenja nam kmalu mine. Mlada leta so draga in zlata leta. Vestno in točno izpolnjujmo svoje dolžnosti, ter zavedajmo se izreka, ki nam pravi, da je čas zlato, da čas hití in se nikoli več ne povrne.

—k.

Obiskali smo naše brate

(Nadaljevanje s 4. strani)

je pripomogla, da smo pozabili na utrujenost. Med našo večerjo se je napolnila farna dvorana do zadnjega kotička. In če bi bila večja, bi tudi bila polna, ker so se ljudje drenjali pred vrati in niso mogli noter.

Nastopili so najprej selski pevci. Mešani, ženski in moški zbor je pel koroške narodne in Milkine pesmi. Za njimi je nastopil zbor absolventk gospodinjke šole v Št. Rupertu. In za konec še dvojce rajanj po naših pesmih in motivih. Od pesmi do pesmi in od točke do točke smo čutili živahnejši stik med poslušalci in nastopajočimi. Bili smo prav presenečeni nad živahnim zanimanjem poslušalcev in tudi naše navdušenje je raslo. Zaključili smo prvi nastop v Dolini s skupno pesmijo, ko je vsa dvorana zapela z nami „Njav čez izaro...“ Videti je bilo, da so bili Dolinčani zadovoljni z nami in jim njihove dobre volje niti dež, ki se je ulil po predstavi, ni pokvaril.

Prenočišča smo imeli na različnih krajih po mestu; na binkoštno nedeljo pa smo se zbrali k skupni maši pri Sv. Jakobu. Cerkev je zelo prostorna in za nas Korošce je bilo posebno doživetje, da je bila polna slovenskih vernikov. Tudi petje na koru je bilo slovensko.

Po maši smo se odpeljali na hrib k Sv. Justu.

Ta cerkev je stolnica in je bilo zaradi binkošti zbranih veliko ljudi. Pa stari italijanski bojevniki so imeli svoj spominski dan. Vreme je bilo tako jasno, da smo videli celo Barbano, kamor Primorci radi romajo. Monje se je kopalo v modrini in soncu, da nam je vid jemalo. Tržaške burje sicer nismo doživeli, a veter je močno pihal in zganjal neurniške oblake, da ni prav lepo kazalo. Ker se je popoldne vreme še poslabšalo, ni bilo napovedane prireditve na prostem na Opčinah.

Na Bazovici

Pač pa smo se odpeljali po kosilu na Bazovico in smo tam nastopili v farni dvorani. Pevci so razneli poslušalce, ti pa so jih za vsako pesem poplačali z navdušenim ploskanjem. Čutili smo, da nas v dvorani res s srcem poslušajo. Po petju smo zaigrali misterij „Brezmadežna“. Če se nam je posrečilo vsaj nekoliko utrditi Bazovičane v vsakdanjem boju med dobrim in zlom, ki ga mora v današnjem svetu bojevati vsak posameznik, si upamo reči, da nismo igrali zastoj.

V dvorani Marijinega doma

Z Bazovice smo hiteli v Trst, kjer so nas pričakovali v dvorani Marijinega doma. Nastopili smo s pisanim sporedom, ki smo ga imenovali „Koroški večer“: petje, pisani prizori in rajanje. Čutili smo se med svojimi, besede so prihajale iz srca in segale v srca. Razpoloženje v dvorani nas je podžigalo, da smo peli in nastopali še bolj navdušeno. Nastopati pred tako hvaležnimi poslušalci in gledalci je posebno doživetje. Bili smo med brati.

Besede zahvale ob koncu nastopa so nas prevzele s ponosom, da smo bili ravno mi poklicani, da primorskim bratom predstavimo koroški narod, ki kljub vsem težavam in bojem za svoj obstanek še živi in bo tudi v bodoče še živel, če se mi, slovenska koroška mladina, ne bomo izneverili svojim svetlim verskim in narodnim vzorom. In ker tudi primorski bratje živijo v skrbeh za svojo mladino, so nas toliko bolj razumeli. S svojim navdušenjem so nas podprli in nam vlili novega poguma.

V ponedeljek dopoldne nas je čakalo „delo“: vsi naši zbori so peli v tržaškem radiu. Potem pa je prišlo slovo. Kar nismo se mogli ločiti od naših Tržačanov, ki so nas s takim navdušenjem sprejeli in težko je bilo slovo, ker smo se poslavljali od naših bratov. Dijaki so prosili, da bi pred odhodom zapeli še nekaj pesmi. Šopki nagejnov so pričali, kako radi imajo slovenski Tržačani Korošce.

V Gorici

S ceste, ki vodi v Gorico, smo zadnjič pozdravili morje in Trst. Polni spominov in novih pričakovanj smo se ustavili na mestnem trgu. Pogledi so nam hiteli na Sveto goro, kamor bi radi poromali, a nas je ločila od nje državna meja.

Zvečer smo nastopili s „Koroškim večerom“ v dvorani Marijinega doma na Pla-

Zvezni kancler katoliški mladini

Ob priliki podpisa državne pogodbe je naslovil zvezni kancler Raab na avstrijsko katoliško mladino posebno pismo. V njem naglašava važnost dogodka in poudarja, da je vztrajno delo vsega avstrijskega ljudstva dovedlo do tega velikega političnega uspeha. V tej borbi za zopetno osamosvojitve države je tudi državna zavest na vseh področjih narasla in vera v državo se je močno utru-

MLADINA PIŠE:

Vzele smo slovo . . .

Zopet so se zaprla za nami vrata kmetijsko-gospodinjke šole v Št. Rupertu in dekleta, sedaj bivše gojenke, smo se vrnile na svoje domove. Prav rade se spominjamo nazaj na vse one lepe urice, ki smo jih preživele v skupnem veselju, delu in učenju.

Težko nam je bilo pri srcu, ko smo jemale slovo ena od druge, od naših učiteljic in od šole. Zdelo se mi je, da celo nebo žaluje, kajti deževalo je ves dan. Veliko korničnega smo se naučile, kar nam bo prav prišlo v gospodinjstvu in povsod, kjerkoli se bomo udejstvovala. Zato izrekamo učnim močem najtoplejšo zahvalo, predvsem pa sestri Gonzagi, ki se je res potrudila, da nam da vzgojo, ki je potrebna za verno slovensko družinsko življenje.

Tudi našim staršem smo hvaležne, da so nam omogočili obisk šole. Morali so marsikaj žrtvovati; da smo se šolale.

Drage sogojenke! Držimo se naših sklepov, ki smo jih napravile ob zaključku šole, in izvajajmo v vsakdanjem življenju načela, ki so jih učile naše učiteljice. Ob koncu vas vse pristrčno pozdravljam, posebno pa Zofko, vse Micke in Anije ter Lucijo. Oglasite se tudi druge!

Vaša Fefi.

cuti. Gledalci so nas topro sprejeli ob prvi naši pesmi. Navdušenje pri njih in pri nas se je stopnjevalo čimdalje bolj. In ko je goriško dekle izročilo pevovodji č. g. prof. Miheliču šop rdečih nageljnov, ovitih s slovenskim trakom, smo bili ganjeni nad priščnostjo in iskrenostjo, katere smo bili deležni. Čutili smo, da predstavljamo vsi skupaj Primorci in Korošci, del velike slovenske družine, da smo bratje med seboj.

K temu prijetnemu vzdušju so nemalo pripomogle pesmi Milke Hartmanove. Naš pevovodja jo je posebej predstavil in dvorana je z odrom vred odmevala od navdušenja. Milka je del žive Koroške. —

Domov smo se vračali ponoči. Pozabili smo na vso utrujenost in zaspanost in prepevali, da ni bilo konca. Prevzeti smo bili občutka, da smo bili med brati.

Naj ne končamo brez besede zahvale našim primorskim bratom, da so nas tako lepo sprejeli. Njihovo navdušenje, ki so nam ga izkazali, nas bo spremljalo ob našem bodočem delu.

dila. V tej veri strinjeni bomo tudi v bodočnosti zmogli urediti vse državne probleme in izpolniti naše naloge. Tudi katoliška mladina mora pomagati pri izgrajevanju države. Mladí rod se političnemu življenju ne sme odtegovati. Od sodelovanja mladine na vseh področjih bo zaviselo, kako bo naša država uravnala svojo bodočnost, kako bo izboljšala življenjsko raven vsega ljudstva in gradila naprej tudi na kulturnem polju.

KSAVER MEŠKO:

Sosedov Petrček

Vidim ga še zdaj, kako se mu smeji od veselja velike oči in ves obraz se mu smehlja pri lepi misli na mlin in na klopotec . . .

Po cele poldneve sva prebila pri potoku ob vasi in stavila miline, ki nama jih je narejal brat Tonček. Zvečer sva jih vzela iz vode in jih shranila čez noč kje doma — nekoč sva pustila enega ponoči v potoku, a drugi dan ga ni bilo več! Iskala sva ga daleč dol po strugi; če ga je odnesla voda, se je zadel gotovo kje ob kak grm in se ustavljal. A ni ga bilo nikjer . . . „Nekdo ga je ukrad . . .“ Bilo nama ga je resnično žal in prav jezna sva bila na tatu. A kdo ga je odnesel, nisva mogla nikakor izvedeti . . . Od tedaj sva jih podrla vsak večer, jih vzela iz vode in jih shranila.

Enako veselje kakor z mlino sva imela s klopotci. Ko nama je naredil brat katerega, sva ga nataknila takoj na rahljo, sva splezala na slivo, jablano ali hruško in sva privezala rahljo ob vrh, da je štrlel klopotec ponosno iznad vejevja. Splezala sva zopet dol, legla v travo in poslušala, kako je klepetal, ko je potegnil veter. „Ta ima glas, ta!“ — sva se veselila in pogledovala vsa vesela drug drugega in na klopotec na drevesu . . .

Ko sem prihajal pozneje v počitnicah domov, sem postajal čestokrat pri potoku ob

„ . . . legla sva v travo in poslušala . . .“

vasi.

Struga je bila kakor nekdanj — ozka, obraščena z jelševim grmičevjem. Kakor nekdanj je tekla voda: žuboreča prtajeno, poltiho, vihoča se gibko v ozki strugi, med kamenjem, ob koreninah — vse kakor nekdanj, le Petrčka ni bilo . . .

Težko mi je postalo, tesno in otožno. Šel

sem stran od potoka, legel v travo za hišo — čuj, potegnil je veter in klopotec je zaškrebetal nad menoj. Glej, ziblje se ponosno nad vrhom jablane, peresa se vrté naglo, da se izgublajo drugo v drugi in tvorijo krog, kolo. Skrebetanje se glasi kakor nekdanj — in vendar je vse drugače, ker ni več Petrčka ob meni, prijatelja mojih mladih let, druga najlepših dni mojega življenja . . .

Pri nas pije vse, veliko in malo, mlado in staro; in vsak se je takrat zanimal za vinograde, jih cenil in ljubil. Vinogradništvo je zanimalo tudi naju prav posebno.

Ob gozdu za vasjo je bil prav lep rob, nagnjen proti soncu, kakor nalašč za najine namene. Tam sva naredila vinograd, lepo sva prerahljala zemljo in zagradila prostorček v precej obširnem štirikotu. Zelenele mladike, ki sva jih zasadila v ograji, sicer še niso, a morda se zgodi čudež in zazelene in se razcveto kdaj kar čez noč.

A za mladike je treba kolja. — Kolja? Res, a kdo si bo ubijal glavo zavoljo take malenkosti — gozd je blizu!

Res sva podrla par prav lepših mladih smrek in začela delati kolje. Prav božično, nebeško veselje sva imela z vinogradom in z lepim belim koljem, ki sva ga ogladila in olikala tako skrbno, da tako lepega ni bilo gotovo ne niti v enem vseh velikih vinogradov gori v vrhéh.

Smreke sva posekala slučajno v Korenovem. A stari Koren je bil siten možakar in skopuh, skopuh, da se Bog usmili . . . Bil je šepav in je hodil po paličah. K sveti maši

se je vozil. Ko se je peljal neke nedelje popoldne od cerkve, je izgubil z voza palico. Našel sem jo na cesti in mu jo nesel na dom . . . „Aha, ali si jo našel! Pogrešal sem jo že. Prav, da si jo prinesel.“ — Drugo nič — dal ni niti novca. Tak skopuh! — Od tedaj ga nisem maral več.

Ne spominjam se prav, a mogoče, da sva posekala smreke nalašč v njegovem, da se odkodujeva in maščujeva.

A Koren je izvohal stvar kar kmalu. Nekega popoldne sva ravnokar prišla tja na mesto in začela šteti kolje, kar plane stavec izza grmovja na naju. „Aha, tako mi delata. Pokažem vama!“

Prestrašila sva se tako, da v prvem hipu na beg niti mislila nisva. Ko naju je držal že za lase in naju mikastil ne baš posebno usmiljeno in nežno, sva se pač domislila, da bi mu bilo lahko utiti, saj je šepav; a bilo je prepozno.

Izruval nama je nekoliko las, ki pa so jih nadomestili pozneje brž drugi, razmetal je kolje, pomandral krasni vinograd, najino veselje in najin ponos, ter nama zažugal, da nama polomi rebra, če zaideva še kdaj v njegov les.

Ker so nama bila rebra ljubša kakor vse Korenove smreke in vse kolje, sva se ogibala zanaprej skrbno tega nesrečnega lesa, a bolj se starca samega . . . Skopuh je bil in trdosrčen človek, tega mu ne zabim izlahka. S Petrčkom sta se pomenila že na onem svetu. Mogoče, da sta se pobotala in se pogodila izlepa in prijateljski.

(Dalje prihodnjič)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Jože Urbanija-Limbarski

Čitateljem našega lista moramo sporočiti žalostno vest, da je dne 26. maja umrl v taborišču Eisenerz pesnik in pisatelj Jože Urbanija, ki ga pa bralci „Pisanega branja“ bolje poznajo pod imenom Limbarski, s katerim je podpisoval svoje literarne prispeve.

Njegov domači župnik č. g. Jernej Hafner, dekan moravški, nam piše o njem: „Rodil se je pred 72 leti v Podbrdu nad Moravčami pri Domžalah. Ko je par let hodil v šolo pri Salezijancih v Turinu, je moral domov, da prevzame od očeta hribovsko kmetijo in gara kot kmeta gorjanec na kamenitem pobočju senčne strani. Mehka, pesniška duša, visokoleteč duh, priklenjen na težko zemljo, orel v kletki, s polomljenimi peruti in nemirnim srcem, to je bil ta kmet p. d. Gúzi. Pisal je pesmi, povesti in poročila v Domoljuba, en čas tudi v Domovino, nastopal kot priložnostni govornik ob slavnostih in na odru.

Vojne razmere so ga pognale po svetu in romal je iz enega taborišča v drugo.

Tako so ga porivali semintja, dokler se ni ustavil v taborišču Eisenerz, kjer je bival precej let in zelo plodovito zalagal slovenski tisk izven domovine. Njegov jezik je izredno čist in izglajen, rime skoraj brezhibne, vsebina zajeta iz narave, glavna nota njegovih pesmi pa je domotožje in razočaranje. Vendar bi bilo zbrati zvezek najlepših pesmi in uvrstiti v slovensko literaturo. Pesniško ime „Limbarski“ si je privzel od Limbarske gore, na kateri kraljuje božjepotna cerkev sv. Valentina nad Moravčami in Črnim grabnom na drugi strani, kakor

Moja čaša

S križem sem se sprijaznil,
ki oživlja mrtve upe,
toda nisem še izpraznil
vse do dna trpljenja kupe.

Še pozorno dno pokriva
čudno grenka tekočina,
roka daleč jo odriva,
mrzka mi je slast pelina.

Nalašč srebal bom počasi
zadnje kaplje iz čaše. —
Še prijetno je na vasi,
ne mudi se čredi s paše.

Takrat pa, ko bom povznil
svoj izpraznjeni kozarec,
v večnost duh se bo pogreznil,
v grob bo legel truden starec.

Limbarski

nekdaj Maselj — Podlimbarski.

Prav posebno ga je potrla in življenje zagrenila Limbarskemu smrt edinega sina, ki se je kot otrok ponesrečil. Moža je celo življenje res preganjala nesreča.

Na njegov grob bi bile najprimernejši napis znamenite besede sv. Avguština: „Za se si nas ustvaril, Gospod, in nemirno je naše srce, dokler ne počiva v tebi, o Bog!“

Kadar pa bo spet mogoče, naj Slovenci truplo svojega glasnika prepeljejo v zemljo domačo, na grobišče v Moravče pod Limbarsko goro, odkoder se vidi njegov dom v Podbrdu.“

Umrl je po daljši boleznini in po težkem trpljenju. Pokopali so ga v Eisenerzu, kjer počiva poleg drugih Slovencev, ki jih je usoda pognala v bridko begunstvo v tujini.

V Sloveniji, na posestvu v Moravčah, zapušča žalujočo družino. Njegova duša je odšla v večnost, a med koroškimi Slovenci bo v njegovih delih trajno živel njegov spomin.

IVAN TURGENJEV:

VRABEC

Vračal sem se z lova in stopal po vrtnem drevoredu. Pes je tekel pred menoj. Iznenada je zmanjšal svoje korake in se začel plaziti, kakor da je začutil pred seboj divjad.

Pogledal sem vzdolž drevoreda — in zagledal mladega vrabca z rumenino okoli kljuna in s puhom na glavi. Padel je iz gnezda (veter je močno majal breze v drevoredu) in zdaj sedel nepremično ter brez moči razprostiral komaj malo zrastle perutičke. Med tem ko se mu je moj pes počasi bližal, se je nenadoma utrgal z bližnjega drevesa stari vrabec, s črno liso na prsih, in padel kot kamen prav njegov gobec. Ves razčeperteni, iznakažen, je obupno in turobno čvkal in skočil kake dvakrat proti zobati zevajoči pasti.

Zagnal se je da bi s svojim telescem zavoroval svojega otročiča... a vse njegovo telesce je tretetalo od groze, glas mu je podivjal in ohripel, zamrl, žrtvoval se je!

Le kakšna velikanska pošast se mu je moral zdeti pes! In vendar ni mogel obsedeti na svoji visoki, varni veji. Sila, močnejša od njegove volje, ga je vrgla od tod.

Moj Trezor se je umaknil... Očitno je tudi on priznal to silo. Pohitel sem in poklical psa — in odšel spoštljivo. Da, ne smejte se. Čutil sem spoštovanje do te male junaške ptice, do njenega ljubezenskega nagona.

Ljubezen, sem si mislil, je močnejša od smrti in smrtnega strahu. Samo ona, samo ljubezen je osnova in gibalo življenja.

Mnogo časa bi nam vzelo, ako bi hoteli natančneje popisati napredek, ki ga je napravil v naslednjih štirinajstih dneh Francisco in njegovi zamorci, ki so vsi marljivo delali.

Resnica je, da je sila zelo pogosto mati iznajdbe, in izmislili so mnogo pametnih stvari, da so zgradili tak splav, da je nosil njih in njihov živež ter je imel jadrenik in jadro. Naposled se jim je vse dobro posrečilo in petega dne so se Francisco in zamorci vkrcali na splav. Najprej so ga z drogovi odrinili od obrežja, potem pa so kmalu razvili jadro in, ker je pihal ugoden veter, so pluli s hitrostjo treh milj naravnost proti rešilni obali. Šele ko so bili pol milje od otoka, je nehal strašni smrad gnijočih trupel, ki jih niso mogli vseh pokopati, ker bi jim bil ta posel vzel preveč časa. Zadnja dva dni njihovega bivanja na otoku je postal smrad tako strašen, da ga celo zamorci niso mogli več prenašati.

Preden pa je nastopila noč in je bil splav kakih osem milj od otoka, je nastala popolna tišina, ki je trajala ves naslednji dan, dokler ni potegnil z jugovzhoda veter, ki jih je gnal proti severu.

Ta veter jih je gnal v stran od obrežja, česar niso mogli preprečiti. Francisco je le hvalil Boga, da so imeli toliko živeža in vode. Ni bilo nevarnosti, da bi jim pošle zaloge za življenje, čeprav bi imeli nasproten veter za več dni. Veter pa je pihal neizpremenjeno in močno in kmalu so bili v Beninskem zalivu. Vreme je bilo lepo in morje gladko. Leteče ribe so se v velikih množicah vzdigovale iznad morske površine in padale na splav, ki je plul še vedno proti

Mizurko s Tolstega vrha je zadel huda nesreča. Nemila smrt ji je ugrabila moža, s katerim sta se imenito razumela. Njena žalost je bila tem večja, ker mlada vdova ni imela nobene slike, ki bi jo spominjala na blagega soproga. Šla je tedaj k slikarju in ga prosila, naj ji napravi njegovo sliko, katero mu bo dobro plačala.

Slikar je bil prepričan, da gre za povečanje kake stare slike — delo, katero je spadalo v njegovo stroko in ki ga je izvajal v splošno zadovoljstvo.

Vdova mu je potožila, da nima nobene slike, pač pa mu pokojnika lahko natanko opiše.

„No, že prav“, je dejal ter se skrivoma namuznil. Razpel je platno na stojalo, pripravil barvo in prijel za čopič. „Začniva“, je rekel, ko je vse pripravil.

„Moj ranjki je imel svetle lase, nekoliko podolgovato lice in visoko gladko čelo,“ je

SPREMEMBA

začela z opisovanjem. Iz njegovih modrih oči je gledala sama ljubeznivost. Nosil je kratko pristrizene brke, nos mu je bil umetniško izdelan in brada pravilno zaokrožena. Njegove usta je obrobil nasmeh kakor cvetje vrtno gredico.“ — Tako je pripovedovala ter si brisala solze, njena tresoča beseda je razodevala globoko žalost.

Slikar jo je poslušal in obenem mazal s čopičem po razpetem platnu. Tako je nastala glava s podolgastim obrazom, oči, usta in nos nad kratkimi brki — vse lepo izraženo in povezano v celoto. „Po vaših navodilih bi bila slika takale,“ je dejal in odložil čopič.

Mizurka je gledala sliko in dolgo časa ni izrekla besedice. Naposled je pobesila obraz in vzdihnila: „Moj Bog, kako se je ta re-
vež spremenil na onem svetu!“

Limbarski

F. CINGIA:

Zadnja pot

ne mara in moji otroci... to tvoje življenje...“

Njene besede so ga trdo zadele in videti je, kako se njegov obraz bolešno potemni. Glava mu zleze na prsi, molči. Ko se zopet ozre v gospodinjo, je njegov pogled mil in mehak, kakor da bi imel kaj odpustiti.

„Vem, Magdalena, ampak tako je pač... Veš, če bi zdaj mogel dobiti svoj del po materi, potem bi se nastanil v kakih hiralnici tod okoli. Poslej bi rad ostal bliže domačije. Zdaj so vendar že...“ z raskavo roko si je segel v lase, „da, kaj sem hotel reči... zdaj so ognji pogašeni in človek misli na svojo zadnjo pot. Nemara me razumeš, Magdalena...“

Gospodinja je razumevaje prikimala in z velikim usmiljenjem gledala usločeno postavo svojega brata.

„Jan, zakaj si bil vedno tak? Kako dobro, redno življenje bi bil mogel imeti pri nas...“

Jan ne reče ničesar. Kakor da bi bil zatopljen v težke misli. Parkrat privzdigne grčavo palico in jo zopet spusti na tla. Potem se nasmehne. Pogled mu gre v daljavo.

„Da, če bi bil v meni mir. A tako bi v tesni zapregi tega vašega življenja nikdar ne bil srečen. Tako ima pač vsako življenje svojo posebno pot. Če bi zdaj mogel dobiti denar, Magdalena...“

„Kakor hitro pride domov moj mož, bom (Nadaljevanje na 8. strani)

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine

(19. nadaljevanje)

Francisco jim je v kratkem času dopovedal, da naj naredo splav in se vrnejo domov. Dokazoval jim je, da bosta živež in voda kmalu pošla, ako ostanejo tukaj, in da bodo morali vsi poginiti. Ubogi ljudje skoro niso vedeli, ali naj bi ga imeli za kako nadnaravno bitje ali ne, in so si med seboj pripovedovali, kako jim je prejšnjega dne prinesel sveže vode. Vedeli so, da ni bil na njih razbiti ladji, in zato niso mogli razumeti kako je prišel na ta otok.

Njih pogovor je imel ta dober uspeh, da so smatrali mladeniča za višje, njim prijazno bitje in so mu bili radi pokorni. Odšel je z njimi na grič, jim ukazal odkopati pesek in jim dal iznova vode in živeža. Prav ta dar in način, kako jim ga je dal, je zbudil njih začudenje bolj kakor karkoli drugega. Francisco je jedel z njimi vred, vzel iz svojega zaboja nekoliko orodja ter jim dejal, naj gredo z njim na delo. Najprej so zbrali sode in jih zvalili skupaj. Prazne so pripravili za splav; pobrali so tudi kose jamborov ter skrbno sneli z njihovih vrvi, da z njimi zvežejo splav. Eno ali dve jadrji, ki so jih tudi našli, so razvili, da se posušita, in so položili na stran ves živež in oblačila, ki bi utegnili se prav priti. Zamorci so delali rade volje ter so kazali precej razumnosti. Preden je na počil večer, je bilo na varnem vse, kar je imelo le količkaj vrednosti. Valovi so metali sedaj semintja le mrtva trupla in ostanke razbite ladje, ki niso bili za nobeno rabo.

severu.

Tako so jadrli Francisco in njegovi zamorci že kakih štirinajst dni po prostranem oceanu, ne da bi bili videli količkaj drugega kakor vodo in nebo, ki se jim je kazalo jasno dan za dnevom. Francisco je približno preračunal, da ne morejo biti daleč od suhe zemlje, ko so naposled petnajstega dne ugledali na severni strani dvoje jader.

Francisovo srce je začelo utripati od veselja in hvaležnosti do Boga. Ni imel sicer daljnogleda, da bi si natančno ogledal ladjo, vendar je plul proti njej, in ko so prišli proti večeru bliže, je zapazil, da imajo pred seboj dve ladji.

Ko je Francisco še vedno gledal v isti smeri in ugibal, kakšni ladji bi utegnili to biti, je zahajalo sonce za njima. Ko je zatoni-
lo za obzorjem, so se pokazali obrisi ladij točno in razločno. Ni se mogel motiti. Francisco je bil prepričan, da je ena teh ladij „Avenger“, in njegova prva misel je bila, da bi izpremenil smer in se dal zopet od veta gnati proti severu. Ko pa je za trenutek natančneje premislil stvar, se je odločil ravnati drugače. Zavil je jadro, da ne bi bilo mogoče opaziti splava, ter je nato opazoval, kako se gibljeta ladji, dokler je bilo še svetlo. Prav nič ni dvomil, da je bila druga ladja zajeta in da so se pri tem vršili navadni prizori plenitve in prelivanja krvi. Splav je bil sedaj nekako v stran štiri milje od ladij, ki sta že izginjali izpred Franciscovih oči, ko je naenkrat opazil, da se je razbojniška ladja obrnila proti zapadu. Francisco je spoznal, da se mu sedaj ni bilo več bati zajetja; razvil je zopet jedra, češ, da dospe do ladje ter jadra z njeno pomočjo do pri-

vega pristanišča, ako je niso navrtali. Komaj pa se je bil splav obrnil zopet proti njej, se je v daljavi zasvetilo in spoznal je, da so razbojniki ladjo zažgali. Sedaj seveda ni bilo treba dospeti do nje. Francisco je že zopet mislil obrniti svoj splav proti severu, ko mu je šinila v glavo misel. Dobro je poznal krutost in krvoločnost morskih razbojnikov. Morebiti so razbojniki pustili nekaj živih ljudi na ladji, da poginejo v ognju. Zaradi tega je še nadalje plul v prejšnji smeri proti goreči ladji, ki jo je opazoval neprestano. Ogenj se je širil vedno bolj in se lotil jadrenikov in jader enega za drugim. Veter je močno pihal in ladja je plula vedno v smeri vetra — znamenje, da so bili ljudje na krovu. V začetku je bilo videti, kakor da se vedno bolj oddaljujejo od ladje. Ko pa je ogenj uničil jadro za jadrom, se je njena hitrost zmanjšala in čez eno uro je bil Francisco pod njenim zadnjim delom.

Ladja je bila sedaj od sprednjega krova do velikega jadrenika en sam plamen. Ogenj je švigal iznad prednjega dela visoko nad nižje jadrenike in se končeval v velik in gost oblak dima, ki ga je veter nesel naprej. Srednji del ladje še ni gorel, vendar pa je vladala tam že tolika vročina, da se je moštvo umaknilo na zadnji del ladje, kjer so trepetali v veliki razburjenosti ali pa v nemem obupu. Razbojniki so bili namreč v svoji krutosti odvezali in uničili vse čolne, da bi se nihče ne mogel rešiti. V svetlobi, ki jo je razširjala goreča ladja, so kmalu zapazili Franciscov splav. Komaj je prišel s splavom pod zadnji del ladje in zavil jadra, so spustili dol vrvi in skoro vsi splezali na splav.

(Dalje prihodnjič)

Zadnja pot

(Nadaljevanje s 7. strani)

govorila z njim. Ampak najprej se moraš malo okrepčati. In potem greš tja k staremu ogljarju in tam mirno počakaš, dokler se vsa stvar ne uredi." —

Pri starem ogljarju Jan ni imel drugega posla, kakor da premišlja o svojem dolgem cestovanju križem sveta, in če njegove sestre, imovite Tomaževke, ne bo kmalu sem, potem se prav lahko zgodi, da se njegovega starega srca znova poloti neugnano hrepenenje po cesti in daljini.

Nekega popoldneva je Jan krenil iz hiše in šel po stezi čez travnik do ceste. Tam migoča v soncu in se izgublja v vabeči dalji. In v to daljo se zagleda Jan. Njegovo srce bije hitro in poželjivo.

Zdajci pa se pojavi iz te daljave temna pika. Postaja večja, zavzema čudne oblike. Slika je silno razgibana in se hitro približuje. Prah se dviga. Grmeč topot konjskih kopit. Slika raste v pošast. Potem se razjasni in Jan razbere splašenega konja in za njim odskakujoč voz. Voza se krčevito oprijemlje mlad človek, obraz mu je spačen od groze. Raztrganе vajeti opletajo po konju.

"To bo pa nesreča," prešine Jana; "če jo udari konj čez ozki leseni most, bo voz zletel v kamenito strugo potoka. In fant..."

Jan je vedel, kaj mu je storiti. V teku svojega življenja ni malokrat doživel kaj takega in ostal zmagovalec. Treba je le dokaj moči, a trenutno čuti, da mu te moči še ne manjka, da so mu mišice v rokah še jeklene. Pripravi se, konj je že tu. Še dvajset metrov in zdaj... Jan vidi od groze razprte oči mladca tik pred seboj. A nima časa misliti na to. Z obema rokama zgrabi za uздо in se upre besni sili konja. V istem trenutku začuti trd udarec v glavo in prsi... pred očmi se mu vse zavrti, stemni...

Približno sto metrov pred mostom se je konj ustavil.

Proti večeru se Jan prebudi iz nezavesti. Pogled mu nemirno bega od predmeta do predmeta. Ne razume, zakaj leži v lepi, čisti postelji. In tako svetla soba... Pri ogljarju ni take.

"Jan..." Magdalenin glas je čudovito nežen in mehak. Njena roka gladi Janovo, kakor je delala njegova mati — rahlo in ljubo. Tedaj Jan pogleda Magdaleno in se začuden nasmehlja.

Pa saj stoji tu tudi gospodar, ki ga ni nikdar maral v svoji hiši. Kaj pa bi to? "Naš fant je bil, Jan," sliši kakor iz velike dalje gospodarjev glas.

Zdaj Jan hipoma razume. Obraz se mu zjasni.

"Ali se mu ni zgodilo hudega?" šepče. Magdalena mu stisne raskavo roko: "Tebi se imamo zahvaliti, da ne."

Jan nič ne odgovori. Pogled se mu napoti v daljo. Brazde v njegovem obrazu se omeče in vsi viharji življenja so kakor izbrisani.

Potem še nekaj zašepče. Toda Magdalena, ki se nagne nadenj, ne razume nobene besede.

Jan je odšel na svojo zadnjo pot...

Spoznavajmo naše lepe kraje

(Nadaljevanje z 4. strani)

vsja obsuta v cvetju, na hričeku pa smo zagledali suški grad. V ostrem ovinku smo zavili in že smo bili v Podlogu (Podlazu). Na levi smo videli hiralnico za stare in onemogle ljudi. In kmalu nato smo bili blizu Laboda. Velik labodski jez smo lahko videli od blizu. Polno raznih žic in drog, ki odvajajo elektriko. Na desni smo pustili Potoče, ki se s ceste ne vidijo. Nato smo zavili po lesenem mostu v Labod. V Labodu je bilo vse v zastavah. Podpis državne pogodbe. Tržani so praznično hodili sem in tja po trgu. Mi smo jo kar naprej rezali mimo cerkve v strmi klanec, ki se vzpenja nad Labodom. Z vrha je na trg in na jez prav lep pogled. Na levi je v hribu Sv. Trojica, cerkva z gleda kakor lastovičje gnezdo.

No, smo že v Labodski dolini. Mislili smo si, da

bomo same krofaste ljudi videli, pa nismo nobenega opazili. Na obeh straneh pa je bilo kakor v paradizu: vse je bilo v cvetju, kamor si pogledal in je nesel pogled. Kmalu smo bili v St. Pavlu. Tu so menihi benediktinci in imajo svojo gimnazijo. Takoj smo zavili v samostan. Zelo prijazen pater nas je peljal v cerkev. Tam nam je potrpežljivo in zanimivo razlagal sloge, freske, relief. Nato smo zavili še v grobnico, ki je pod glavnim oltarjem. Prostor je zelo majhen. Videli smo krste z ostanki slav-nih Habsburžanov in opatov.

Iz cerkve smo šli v samostansko knjižnico. V knjižnici smo videli predvsem veliko in lepo urejenih knjig. Pater je rekel, da jih je 45.000. Če hoče kdo kako knjigo dobiti, jo lahko dobi v 5 minutah. Mislili smo na naše hiše, kjer je pogosto knjiga tako zanemarjena, raztrgana in umazana. Kako bi bilo lepo, če bi imela vsaka hiša kako omaro, notri pa lepo urejene knjige, ki jih dobivamo vsako leto in bi jih v deževnih in zimskih dneh lahko vzeli v roke. Videli smo sv. pismo, pisano v 6 jezikih, lep starodavni atlas in še mnogo drugih zanimivih stvari. Strop v knjižnici je poslikan z lepimi figurami nebesnih teles — ozvezdij. Šli smo v drugo dvorano, kjer smo občudovali lepe slike slikarja (Kremserschmid-a), ki je bil samouk. Slike so bile: Danijel v levnjaku, Rebecka ob vodnjaku, Job in umivanje nog pred zadnjo večerjo.

V zadnji dvorani smo videli veliko lepih stvari, pa ne moremo vsega omeniti. Lep je srebrni re-

likviarij in relikvija sv. križa, ki je ves v biserih in dragih kamnih. Ker je čas hitro tekkel, smo morali zapustiti dvorano; stopili smo še v cerkev in zapeli nekaj Marijinih pesmi. Zahvalili smo se prijaznemu in postrežljivemu patru, se poslovili in zasedli spet svoje „konjičke“.

Pot nas je peljala proti št. Andražu. Sonce je kar prijetno grela. Spet je bilo na obeh straneh polno sadja v najlepšem cvetju. To bodo imeli „koroškega“ vina, smo rekli, če ne bo kaj vmes prišlo. V št. Andražu smo šli v stolnico in tako obiskali cerkev, kjer je bil svoj čas škof Slomšek. V mestu je bilo vse v zastavah. Na drugi strani mesta je velika cerkev, posvečena Mariji v Loreto. Pročelje napravi na človeka nepozaben vtis. Tudi notranjost je zelo lepa. Zapeli smo nekaj pesmi in šli naprej. Na desni strani dol v dolini smo videli dva velika „silosa“. Tam pridobivajo iz premoga električno energijo.

Že smo spet sedeli v svojih sedežih in hiteli proti naši zadnji točki. Preko Pirnbaumerja na Pustriči v Grebinski kloster. Tu nam je sicer malo vozni škrat ponagajal in tudi deževati je začelo, tako da je pošteno lilo, ko smo prišli v Grebinski kloster. Opravili smo v lepi Marijini cerkvi šmarnično požnost s petimi litanijami, zasedli avtobus in odšli veseli preko Velikoveca spet na svoje domove. Po poti smo si krajšali čas z našimi lepimi pesmimi, tako da nam je bila vožnja kar prekratka.

Nobenemu ni bilo žal, da je bil na tem lepem izletu. Pa še drugič kam. —

Potrta v najgloblji žalosti sporočam, da nas je moj dragi soprog, srčno dobri oče, brat, svak in stric, gospod

Josef Formanek

TRGOVEC

v nedeljo, dne 5. junija 1955 ob 13.45 uri nenadoma v 61. letu starosti za vedno zapustil. Našega dragega pokojnika bomo spremili k zadnjemu počitku v družinsko grobnico, v sredo, 8. junija ob 16. uri iz mestne mrliške veže na pokopališče v St. Martin. Sv. maša zadušnica se bo brala v petek, 10. junija ob 7. uri v mestni župni cerkvi sv. Jakoba.

Beljak-Villach, Graz, Rosenheim, dne 5. junija 1955.

V globoki žalosti:

SIEGLINDE in BÄRBEL, otroka PRISKA FORMANEK, soproga DRUŽINE: FORMANEK, PSEINER, LEDWINA, HAHN in KNESCHAUREK

En starček je biv, je SCHLEPPE rad piv, dolgo je živ!

AVE-MÖBEL Doeni kupi, kdor kvaliteto kupi!
Doeni kupi, kdor AVE-Möbel kupi!

AVE-MÖBEL je kvalitetno pohištvo iz največje avstrijske specialne tovarne za spalnice. Tovarna in zaloga: Steinfeld/Drau. — Podružnici: Celovec-Klagenfurt, Getreidegasse 1, Beljak-Villach, Moritsgasse, nasproti Parkhotela.

Tujske sobe od šil. 600.— naprej pri **VOLKSMÖBELHAUS MATSCHEDULNIG**, Klagenfurt, Paulitschgasse 14.

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave **ANDLINGER**, Celovec Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.

OČALA OD SEKERKA drž. izpr. optik. Dobavitelj vseh bolniških blagajn. Celovec-Klagenfurt, St.-Ruprecht-Strasse 18

TVOJE MOTORNO KOLO samo od trvdke Potuznik, tovarniško novo in rabljeno. Majhno naplailo, ostanek v 25 mesečnih obrokih. Celovec-Klagenfurt, St. Ruprecht-Strasse 4.

Crke za portal pri **Jenoch**, Klagenfurt, Herengasse 14.

Plašči iz balonske svile, dežni in za motoriste najceneje v strokovni trgovini **V. TARMAN**, Celovec-Klagenfurt, Völkermärker Strasse Nr. 16.

INGSTE WERKE, Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse 4. Električne stvari motorje, inštalacijski material, stroje za kuhinje, umivalne stroje. Izdelek Graz Werdorf.

Dvokolesa (bicikli) od 780.— S naprej in več kot 60 drugih modelov najdete pri **Truppe & Ermann** BELJAK-VILLACH, Widmang. 41 Vogal Kirchenplatz.

DAMSKE PLASČE MOSKE OBLEKE najboljšje kvalitete in kljub temu poceni pri **Pleikner OHG.** BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

Ferguson-traktor je pravi traktor za gospodarstvo dobavljiv v najkrajšem času Deželno zastopstvo: **Kurt Marktl & Co.** CELOVEC-KLAGENFURT St. Peter - Völkermärker Str. 117

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja 12. junija: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 13. junija: 13.55—14.25 Poročila in objave. — Za vsakega nekaj. — 18.45—19.00 Za našo vas. — Torek, 14. junija: 13.55—14.25 Poročila in objave. — Zdravniški vedeč. — Veseli zvoki. — Sreda, 15. junija: 13.55—14.25 Poročila in objave. — Iz domačih logov. — 18.45—19.00 Okno v svet. — Četrtek, 16. junija: 13.55—14.25 Poročila in objave. — Jaka Špicar: Na verbe. Zvočna slika. — Petek, 17. junija: 13.55—14.25 Poročila in objave. — Od pravljice do pravljice. — 18.45—19.00 Poje in igra Miro Kernjak. — Sobota, 18. junija: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — Nedelja, 19. junija: 07.20 do 07.25 Duhovni nagovor. — 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

WALCHER CELOVEC-KLAGENFURT, 10.-Okt. Str. PRISTNE narodne DEČVE (Dirndl) gotove in po meri

Oglašuj v našem listu!

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER
10.—13. „Verwegener Gegner“ (ni za mladino)
14.—16. barvni film „Andersen und die Tänzerin“

PRECHTL
10.—16. „Verdächtiger Eheur-laub“

VOLKSKINO
10.—13. „INGRID, die Geschichte eines Fotomodells“ (ni za mladino)
14.—16. barvni film „Rasputin“ (ni za mladino).

PLIBERK
11.—12. 6. „Hab ich nur Deine Liebe“ ni za mladino).

15.—16. 6.: „Mein Herz gehört dem Rebellen“ (ni za mladino)

ŠIVALNESTROJE KOLESA Celovec **GRUNDNER** Wienerg. 10

Vsak teden nove pošiljke raznih avto vozov iz Nemčije; najugodnejše samo **Autozentrale Potuznik** Celovec-Klagenfurt, St. Ruprecht-Strasse 4. Velika razstavna dvorana: Gabelsbergerstr. 7 (Autohof).

ZENITEV

Fant srednjih let, domačin, želi spoznati pošteno kmečko dekletko, ugledne zunanosti okrog 30 let. Naslov na upravi lista pod „majnik“.

Če hočeš kupiti kaj dobrega, kupi pri

G. Umschaden

CELOVEC-KLAGENFURT, Bahnhofstrasse 7

Oglejte si naše izložbe — kako se boste udobno in prikupno oblekli v vročem poletju za praznike in za delovnike. Imamo novo blago, v novih barvah in novih vzorcih!

ŠPORTNI SAKOJI v vseh barvnih kombinacijah in vrstah blaga: 190.—, 225.—, 237.—, 339.—, 375.—, 390.—, 460.—, 466.—, 556.—

MOŠKI IN DAMSKI PLAŠČI, gabardine, balonska svila, ninoflex in ninolux: 198.—, 278.—, 298.—, 315.—, 336.—, 340.—, 345.—, 369.—, 413.—, 420.—, 449.—, 460.—, 489.—, 498.—, 559.—, 609.—, 789.—

ŠPORTNE, CAPRI- in MODNE SRAJCE: 25.—, 29.—, 39.—, 45.—, 49.—, 56.—, 60.—, 68.—, 89.—, 105.—, 128.—, 175.—

DAMSKO OBLEKE v vistra, kretonu, šantung, pique, Everglaze, umetni svili, popelin, svili, rips, Nylan, Perlon, volni, škotskem blagu, žamet, tweed in gabardine — svojevrstna izbira: 29.—, 32.—, 39.—, 45.—, 59.—, 69.—, 76.—, 86.—, 120.—, 139.—, 168.—, 182.—, 185.—, 198.—, 218.—, 233.—, 259.—, 295.—, 298.—, 315.—, 359.—, 389.—, 420.—, 498.—

BLAGO ZA DAMSKO OBLEKE, import, za šport in modo, vistra, kreton, šantung, everglaze, popelin, pique, umetna svila, rips, nylon, perlon, čista svila, givrino, krep, organza, ray, fresko, kamgarn-flanela, organdy: 6.90, 7.80, 9.80, 11.10, 12.—, 13.80, 14.50, 19.80, 22.50, 24.—, 26.—, 26.—, 29.80, 35.—, 39.—, 45.—, 49.—, 56.—, 62.—, 69.—, 75.—, 85.—, 89.—, 92.—, 98.—, 120.—, 129.—, 156.—, 179.—, 198.—

ŠPORTNO BLAGO za moške sakoje, obleke, hlače, damske jopice, kostume in homespune, tweed, loden, freskolan, žamet, kamgarn, cord, tropicel, gabardine, popelin, duvetin, flaviš in zibelin: 29.—, 35.—, 39.—, 44.80, 46.—, 49.—, 56.—, 68.—, 79.—, 82.—, 84.—, 90.—, 98.—, 129.—, 135.—, 149.—, 168.—, 178.—, 189.—, 198.—, 207.—, 212.—, 225.—, 239.—, 259.—, 280.—, 310.—, 320.—, 350.—, 398.—

HLAČE h kombiniranim oblekam, kamgarn, gabardine, fresko, flanela, žamet, platno v vseh barvah: 39.—, 49.80, 58.80, 69.—, 89.—, 98.—, 119.—, 162.—, 189.—, 269.—, 275.—, 298.—, 398.—